

RP 48/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om identifiering och registrering av djur

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om identifiering och registrering av djur ändras.

I lagen föreslås sådana preciseringar av kraven på identifieringsmärkning av sällskapsdjur som ändringarna av EU:s djurhälsoförfordning förutsätter. Motsvarande preciseringar görs av kraven på identifieringsmärkning av hästdjur. Hänvisningsbestämmelserna till EU-rättsakter uppdateras.

Kraven på märkning av svin som överläts till slakttransport lindras i syfte att främja djurens välbefinnande och minska den arbetsbörda som märkningen medför.

Dessutom preciseras bestämmelserna till vissa delar för att förtydliga verkställigheten av lagen och beakta de behov som upptäckts i den praktiska tillämpningen av lagen. I lagen preciseras även bestämmelserna om tillsynen över och påföljder för försummelser i samband med identifiering och registrering av djur. Möjligheten att påföra påföljdsavgift utvidgas.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft sommaren 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten	3
1.2.2 Beredningen av propositionen	3
2 EU-rättsakternas målsättning och huvudsakliga innehåll	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3.1 Krav på identifieringsmärken och identitetshandlingar för sällskapsdjur och hästdjur	5
3.2 Märkning av svin som transporteras till slakt	6
3.3 Aktörernas skyldighet att göra de registeranmälningar som krävs och ansvar för registerföringen	6
3.4 Administrativa tvångsmedel och påföljder samt myndighetens inspektionsrätt	7
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	10
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	10
4.2.2 Konsekvenser för företagen	10
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	10
4.2.4 Övriga samhällliga konsekvenser	12
5 Alternativa handlingsvägar	12
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	12
5.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater	12
6 Remissvar	13
7 Specialmotivering	13
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	22
9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	22
10 Verkställighet och uppföljning	23
11 Förhållande till andra propositioner	23
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	23
12.1 Näringsfrihet	23
12.2 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	24
12.3 Personuppgifter	27
12.4 Hemfrid	28
12.5 Administrativa påföljdsavgifter	30
LAGFÖRSLAG	33
Lag om ändring av lagen om identifiering och registrering av djur	33
BILAGA	38
PARALLELTEXT	38
Lag om ändring av lagen om identifiering och registrering av djur	38

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) trädde i kraft den 1 januari 2022. Samtidigt upphävdes lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010). Efter lagens ikraftträdande har också jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering och registrering av djur (67/2022) och jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering och registrering av hundar (68/2022) utfärdats. Förordningarna trädde i kraft den 24 januari 2022.

Genom lagen om identifiering och registrering av djur genomförs och kompletteras Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *EU:s djurhälsoförordning*, och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

I lagen föreskrivs det bland annat om identifieringsmärken för sällskapsdjur och om behövliga identitetshandlingar vid förflyttning av sällskapsdjur mellan medlemsstaterna. Bestämmelser om dessa finns också i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003 (*förordningen om sällskapsdjur*). Förordningen om sällskapsdjur har upphävts genom EU:s djurhälsoförordning så att upphävandet träder i kraft den 22 april 2026. På grund av upphävandet kommer kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg att ändras, bland annat i fråga om kraven för personer som implanterar mikrochip. Även dessa ändringar träder i kraft den 22 april 2026. Den nationella lagstiftningen behöver uppdateras så att den motsvarar EU-lagstiftningens krav.

I den praktiska tillämpningen av den nationella lagen har det också konstaterats finnas behov av vissa kompletteringar och ändringar.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Europeiska kommissionen har berett ändringar i delegerad förordning (EU) 2019/2035 som gäller identifieringsmärkning av hundar, katter och illrar, identitetshandlingar, det vill säga pass för sällskapsdjur, och utfärdande av sådana pass. Ändringsförordningen har ännu inte antagits, men avsikten är att den ska antas våren 2026. Dessutom har man inom EU berett ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet. Innehållet i förordningen har godkänts i trepartsförhandlingar, och förordningen kommer sannolikt att antas våren 2026. Även denna förordning innehåller bestämmelser om identifikationsmärkning av hundar och katter samt om register.

1.2.2 Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet inledde den 24 april 2025 ett lagstiftningsprojekt för beredning av en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om identifiering och registrering av djur. Propositionen har beretts i samarbete med Livsmedelsverket. I samband

med den egentliga beredningen av regeringspropositionen hördes vissa centrala intressentgrupper (Livsmedelsverket, regionförvaltningsverken, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund rf (SLC), Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry och Finlands Hippos rf) på förhand den 10 juni 2025. Utifrån samrådsmötets ärendelista lämnade även Livsmedelsindustriförbundet rf sina skriftliga kommentarer.

Yttrande om propositionen begärdes av justitieministeriet, finansministeriet, Livsmedelsverket, Tullen, Rättsregistercentralen, Polisstyrelsen, Finlands Kommunförbund, Tillstånds- och tillsynsverket, livskraftscentralerna, Ålands Landskapsregering, Helsingfors universitetes veterinärmedicinska fakultet, Djurens hälsa ETT rf, Finlands veterinärförbund rf, Suomen Kunnaneläinlääkäriiliitto - Finlands Kommunalveterinärförbund ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund rf (SLC), Livsmedelsindustriförbundet rf, Finnpig Ab, Finlands Hippos rf, Eestin Raskaat Vetohevoset ry, Suomen Irlannincobyhdistys-FSIC ry, Suomen Sikayrittäjät ry, Finlands Färförening rf, Suomen Vuohiyhdistys ry, Renbeteslagsföreningen, Finlands Fiskodlarförbund rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Finlands Biodlarens Förbund FBF rf, Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry, Suomen Kissaliitto ry, Suomen alpukka- ja laamayhdistys ry och Alpackauppfödare rf.

Remissbehandlingen genomfördes 16.1–18.2.2026. Beredningsmaterialet finns tillgängligt i statsrådets projektportal på adressen: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM021:00/2025>.

2 EU-rättsakternas målsättning och huvudsakliga innehåll

Syftet med EU:s djurhälsoförfordning är att förebygga och bekämpa djursjukdomar som kan överföras till djur eller till människor. I EU:s djurhälsoförfordning finns bestämmelser om identifiering och spårbarhet av djur samt om anläggningars spårbarhet. Dessa bestämmelser finns i del IV i EU:s djurhälsoförfordning, som är indelad i tre avdelningar. Bestämmelserna tillämpas på landlevande djur som hålls av människor (inbegripet fjäderfä, bin och humlor), vattenlevande djur och andra djur.

Enligt artikel 268 i EU:s djurhälsoförfordning ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. De föreskrivna sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Kraven på identifiering och registrering i EU:s djurhälsoförfordning gäller huvudsakligen produktionsdjur. På förflyttning av sällskapsdjur i kommersiellt syfte från en medlemsstat till en annan eller från ett tredjeland till en medlemsstat tillämpas dock i enlighet med artikel 3.5 i EU:s djurhälsoförfordning de hälsokrav som fastställs i del IV i den förordningen. I fråga om de hälsokrav som gäller vid förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte, det vill säga sällskapsdjur som reser med ägaren, tillämpas i enlighet med övergångsbestämmelsen i artikel 277 i EU:s djurhälsoförfordning förordningen om sällskapsdjur fram till den 21 april 2026 och därefter del VI i EU:s djurhälsoförfordning.

Europeiska kommissionen har berett ändringar av den delegerade förordningen (EU) 2019/2035.

Enligt artikel 70 i den delegerade förordningen ska aktörer som håller hundar, katter och illrar säkerställa att dessa djur identifieras individuellt genom en sådan injicerbar transponder som beskrivs närmare i bilagan när de förflyttas till en annan medlemsstat. Artikeln ändras så att i

fortsättningen får en officiell veterinär, en godkänd/förordnad veterinär (authorised veterinarian) eller någon annan godkänd/förordnad (authorised) fysisk eller juridisk person implantera ett ovan avsett identifieringsmärke, det vill säga ett mikrochip, i djur. Enligt artikel 18 i förordningen om sällskapsdjur räcker det med att en medlemsstat har fastställt bestämmelser om de minimikvalifikationer som krävs för märkning med mikrochip av en person som inte är veterinär.

Till den delegerade förordningen fogas dessutom en ny artikel 70 a med bestämmelser om de krav som gäller identifieringsmärken samt en ny artikel 71 a med bestämmelser om utfärdande av pass för sällskapsdjur. Pass för sällskapsdjur krävs för hundar, katter och illrar vid alla transporter mellan EU-länder. Pass för sällskapsdjur kan också användas när sällskapsdjur besöker länder utanför EU. Veterinären antecknar i passet uppgifter om djuret och ägaren, identifieringsmärkning och bland annat vaccinationer. Sällskapspass får utfärdas av en officiell veterinär eller av en godkänd/förordnad veterinär (authorised veterinarian). Även enligt förordningen om sällskapsdjur har pass för sällskapsdjur kunnat utfärdas av en förordnad veterinär (authorised veterinarian).

I den nya artikel 71 b i den delegerade förordningen föreskrivs det om distribution, hantering och journalföring av ej ifyllda pass för sällskapsdjur. I enlighet med övergångsbestämmelsen i artikel 30 i utkastet till kommissionens delegerade förordning om djurhälsovillkor som ska tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte kan pass för sällskapsdjur utfärdas också för djur som har märkts med ett identifieringsmärke före den 22 april 2026, om märkningen har gjorts i överensstämmelse med då gällande bestämmelser.

Reformen innebär också att i fortsättningen är endast märkning med mikrochip som innehåller en landskod möjlig. Denna skyldighet träder dock i kraft först från och med den 1 januari 2028.

Syftet med den föreslagna Europaparlamentets och rådets förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet är att säkerställa välbefinnandet hos hundar och katter som hålls på anläggningar och som släpps ut på marknaden samt spårbarheten för hundar och katter. Enligt förordningen ska hundar och katter som hålls av uppfödare och i djurhem och jourhem samt alla hundar och katter som säljs och överläts identifieringsmärkas med ett mikrochip och registreras i en nationell databas inom fyra år från förordningens ikraftträdande. Alla andra hundar som hålls i EU ska identifieringsmärkas med ett mikrochip och registreras inom 10 år, och katter inom 15 år, från ikraftträdandet. För de krav som gäller import av djur från tredjeländer föreskrivs separata övergångsperioder. Medlemsstaterna får till alla delar behålla och även föreskriva strängare krav än kraven i förordningen, förutsatt att de inte hindrar den inre marknaden från att fungera som den ska. Enligt artikel 17.1a fjärde stycket i den föreslagna förordningen ska mikrochippet implanteras av en veterinär. En medlemsstat kan dessutom tillåta att andra personer än veterinärer implanterat mikrochip, om medlemsstaten har regler om minimikrav på kompetensen för dessa personer.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Krav på identifieringsmärken och identitetshandlingar för sällskapsdjur och hästdjur

Med stöd av lagen om identifiering och registrering av djur har det föreskrivits att mikrochip får implanteras av en veterinär eller av en annan behörig person (4 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning 68/2022).

Enligt 16 § i lagen om djurvälstånd (693/2023) får märkning av djur med en metod som orsakar kortvarig och lindrig smärta utföras endast av den som utövar veterinäryrket eller av någon

annan som har genom förordning fastställd behövlig utbildning eller annan tillräcklig kompetens för att utföra ingreppet. Enligt statsrådets förordning om ingrepp på djur och metoder för artificiell reproduktion av djur (1165/2023) ska andra än veterinärer som sätter in mikrochip i däggdjur, fåglar, kräldjur och groddjur ha tillräcklig kompetens för att utföra ingreppet så att djuret inte orsakas onödigt smärta eller onödigt lidande och djurets välfärd inte i onödan äventyras.

I 18 § i lagen om identifiering och registrering av djur föreskrivs det att vid förflyttning av djur mellan medlemsstater ska djuren åtföljas av en identitetshandling eller ett förflyttningsdokument som visar att de uppfyller kriterierna för att få förflyttas. Hundar, katter och illrar ska ha en identitetshandling som utfärdats av veterinär och som avses i artikel 71 i den delegerade förordningen (EU) 2019/2035. Enligt den delegerade förordningen förutsätter utfärdandet av handlingen att märkningen av djuret med mikrochip har utförts av en officiell veterinär, en godkänd/förordnad veterinär eller någon annan godkänd/förordnad fysisk eller juridisk person.

Enligt artikel 13 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/963 får identifieringsmärken för hästar anbringas av en veterinär eller, om det föreskrivs i nationell lagstiftning, av en behörig och kvalificerad person med adekvat utbildning.

Problemet i nuläget är att lagen om identifiering och registrering av djur inte innehåller några bestämmelser om att någon annan än en veterinär kan bemyndigas att utföra märkning med mikrochip. Lagen innehåller bestämmelser om den som utfärdar pass för sällskapsdjur, men dessa bestämmelser behöver förtydligas.

3.2 Märkning av svin som transporteras till slakt

Enligt 11 § 1 mom. i lagen om identifiering och registrering av djur märks svin med en tatuering på djurets öra eller yttre sidan av låret eller genom att det vid djurets öra fästs ett konventionellt eller elektroniskt öronmärke. Enligt 11 § 3 mom. ska ett svin dessutom alltid innan det överläts till slakttransport märkas genom att avgångsanläggningens märkningskod tatueras på mitten av ryggen eller på bägge sidor, på vardera sidan av mittlinjen (*slaktmärkning*). Om djuret överläts till slakttransport direkt från födelseanläggningen eller anläggningen i en godkänd produktionskedja inom nio månader från födseln, är det dock tillräckligt att djuret förses enbart med slaktmärkning. Livsmedelsverket för en förteckning över de produktionskedjor som verket godkänner.

Inom svinsektorn anser man att det är motiverat att lindra de nuvarande kraven på slaktmärkning med tanke på djurens välbefinnande och för att minska det arbete som märkningen medför. EU-lagstiftningen utgör inget hinder för detta.

3.3 Aktörernas skyldighet att göra de registeranmälningar som krävs och ansvar för registerföringen

Enligt 30 § i lagen om identifiering och registrering av djur förs över anläggningar, aktörer och djur register som avses i artiklarna 101.1 a, 109 och 185.1 a i EU:s djurhälsoförordning. I registret införs också andra i lagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen eller EU:s djurhälsoförordning föreskrivna uppgifter om anläggningar, aktörer och djur. Enligt 15 § utfärdas bestämmelser om registeranmälan för respektive art av sällskapsdjur genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Med dessa arter avses i praktiken de arter som anges i förteckningen i bilaga I till EU:s djurhälsoförordning.

I artikel 84 i EU:s djurhälsöförordning föreskrivs det om aktörernas skyldighet att till myndigheten anmäla de anläggningar som de ansvarar för och de uppgifter om anläggningarna som krävs.

I artikel 102 föreskrivs det om aktörens skyldighet att föra journal över och bevara uppgifter om djur och förflyttning av djur. Undantag från kravet på registrering och bevarande av uppgifter får göras om aktörerna registrerar uppgifterna direkt i en sådan databas som avses i artikel 109. I artiklarna 112–115 föreskrivs det om aktörernas skyldigheter avseende identifiering av djur och anmälan av uppgifter till databasen i fråga om nötkreatur, får, getter, svin och hästar. I EU:s djurhälsöförordning har kraven inte formulerats tillräckligt tydligt i form av en skyldighet för aktörerna att anmäla uppgifter om alla djur och byte av deras innehavare, och därför behöver bestämmelserna om anmälan av uppgifter förtydligas i den nationella lagen.

Lagen behöver även preciseras till den del det är fråga om Livsmedelsverkets möjlighet att anvisa en utomstående aktör uppgifter i anslutning till den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering och registrering. Dessa ansvar har i fråga om hästdjur delegerats till aktörer som för stamböcker över hästdjur. I lagen behöver det i enlighet med nuvarande praxis förtydligas att delegeringen kan utöver identifiering av djur och utfärdande av identitetshandlingar även gälla registerföring i anslutning till detta.

3.4 Administrativa tvångsmedel och påföljder samt myndighetens inspektionsrätt

Enligt 35 § 1 mom. i lagen om identifiering och registrering av djur kan den behöriga myndigheten vid underlåtenhet att iakttä lagen förena ett föreläggande, en begränsning, förbud eller någon annan administrativ åtgärd som den meddelat med stöd av 32 och 33 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad. Enligt 4 kap. är behöriga myndigheter Livsmedelsverket (20 §), livskraftscentralen (22 §), kommunalveterinären (23 §) och Tullen (24 §).

I 36 § föreskrivs det om påföljdsavgifter inom tillsynen över identifiering och registrering av djur. Enligt 1 mom. 3 punkten kan Livsmedelsverket och livskraftscentralen påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom tillsynen över identifiering och registrering av djur, om någon försummar skyldigheten enligt 8–15 § att märka djur. Påföljdsavgiftens minimi- och maximibelopp motsvarar den påföljdsavgift som föreskrivs bland annat i lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) och livsmedelslagen (297/2021).

I samband med tillsynen över efterlevnaden av lagen har det i praktiken visat sig finnas brister i synnerhet i spårbarheten av får, vilket har lett till rentav allvarliga oegentligheter, bland annat olaglig djurhandel, som äventyrar livsmedelssäkerheten och djurens välbefinnande. Vid inspektioner upptäcks även regelbundet får som inte har identifieringsmärkts och anmälts till registret i enlighet med kraven i lagstiftningen. Dessutom har det krav på registrering av hundar efter födseln och av importerade hundar som trädde i kraft vid ingången av 2023 och som efter en övergångsperiod vid ingången av 2024 utvidgades till att gälla alla hundar inte uppfyllts i enlighet med registreringsmålen i lagen.

Det har visat sig att avgifter för myndighetstillsyn i samband med underlåtenhet att fullgöra skyldigheterna och bestämmelser om vitesförfaranden inte är tillräckliga incitament för att alla innehavare av djur ska iakttä lagstiftningen. Problemet i nuläget är att enligt den gällande lagstiftningen är det möjligt att påföra påföljdsavgift endast på den grunden att ett djur inte alls har identifieringsmärkts, men inte på den grunden att ett djur inte har anmälts till registret.

Riksdagen förutsatte i sitt svar (RSv 162/2021 rd) på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om identifiering och registrering av djur och till lagar som har samband med den (RP 101/2021 rd) att jord- och skogsbruksministeriet följer upp och utvärderar hur lagstiftningen om identifiering och registrering av sällskapsdjur och särskilt bestämmelserna om hundregistret fungerar i förhållande till de mål som uppställts för lagstiftningen samt lämnar en utredning om detta till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2024. I jord- och skogsbruksministeriets utredning till riksdagens jord- och skogsbruksutskott konstaterades bland annat att tillsynens effektivitet och registrets aktualitet också försämras på grund av brister i lagstiftningen. I lagstiftningen saknas framför allt ett sätt att påverka hundinnehavare, i det fall att en hund inte har anmälts till registret. Jord- och skogsbruksministeriet konstaterade i sin utredning att nästa gång lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) ändras kommer försummelse att anmäla djur till registret att föreslås utgöra grund för påföljdsavgift.

Enligt gällande 27 § får den behöriga myndigheten utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett sådant brott mot lagen som avses i 38 §. Dessutom förutsätts det att brottet kan medföra fara för människors eller djurs hälsa, djurs välbefinnande eller livsmedelssäkerheten.

Rätten till inspektion i hemfridsskyddade lokaler hänför sig till misstanke om överträdelse av en begränsning eller ett förbud som meddelas med stöd av 33 §. Begränsningen eller förbudet gäller vanligen produktionsdjur som inte har identifierats på det sätt som lagstiftningen förutsätter och som därför ska hindras från att komma in i livsmedelskedjan. Med andra åtgärder som påförs med stöd av 33 § avses andra administrativa åtgärder enligt artikel 138.2 i förordningen om offentlig kontroll ((EU) 2017/625), nedan *kontrollförordningen*), vilka inte hör till praxis i Finland. Dessutom gäller rätten att utföra inspektioner enligt den gällande lagen endast förseelser för vilka bötesstraff kan utdömas, vilket inte motsvarar sitt syfte, eftersom rätten att utföra inspektioner inte omfattar situationer där det finns misstanke om att det är fråga om en gärning på vilken kan följa fängelse enligt strafflagen. Det kan således finnas överträdelser av bestämmelserna om identifiering och registrering av djur som inte omfattas av rätten till inspektion i hemfridsskyddade lokaler, trots att djurs eller människors hälsa kan allvarligt äventyras på grund av olaglig verksamhet.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att lagen ändras i fråga om identifiering av sällskapsdjur som förflyttas mellan medlemsstaterna så att den motsvarar ändringarna i EU-lagstiftningen. I lagen preciseras det att identifieringsmärkning av sällskapsdjur med mikrochip får utföras av den som i Finland utövar veterinäryrket enligt lagen om utövning av veterinäryrket. Enligt förslaget föreskrivs det också att Livsmedelsverket på ansökan kan bemyndiga någon annan sammanslutning att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. På återkallande av bemyndigande tillämpas vad som i lagen föreskrivs om återkallande av registrering.

Bestämmelser om motsvarande krav utfärdas vad gäller personer som implanterar sådana mikrochip som används för identifiering av hästdjur. En stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) kan bemyndigas att

utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter.

Det föreslås också att lagen preciseras så att i Finland får de identitetshandlingar som behövs för förflyttning av hundar, katter och illrar mellan medlemsstater, det vill säga pass för sällskapsdjur, utfärdas av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket. Bestämmelser om rätten att utöva veterinäryrket finns i 2 § 1 mom. i den lagen. Den bestämmelse i lagen enligt vilken Livsmedelsverket får bemyndiga en juridisk eller fysisk person att utföra uppgifter som gäller utfärdande av identitetshandlingar eller utformning av mallar kompletteras för att säkerställa att regleringen fungerar så att Livsmedelsverket på basis av avtal ska kunna bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) att föra djurregister även över hästdjur.

Det föreslås också att lagen ändras så att kraven på slaktmärkning i fråga om svin lindras. I fortsättningen förutsätts det att ett svin alltid innan det överläts till slakttransport märks genom att avgångsanläggningens märkningskod tatueras åtminstone på mitten av ryggen eller på ena sidan eller genom att djuret förses med ett godkänt öronmärke, av vilket avgångsanläggningens djurhållningsplatsnummer framgår. I den gällande lagen förutsätts det att djuret märks med en tatuering på bägge sidor.

Enligt förslaget utvidgas myndigheternas rätt att utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur till att gälla också situationer där det finns grundad anledning att misstänka brott på vilket kan följa fängelse, medan det inom ramen för den gällande lagen har varit möjligt att utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur endast i situationer där det finns grundad anledning att misstänka sådana brott mot lagen som omfattas av bestämmelserna om vitesföreläggande. Dessutom preciseras det att en misstänkt överträdelse för vilken bötesstraff kan utdömas ska medföra allvarlig fara för människors eller djurs hälsa, medan det enligt den gällande lagstiftningen kan ha varit fråga om en överträdelse som kan medföra fara för djurs välbefinnande eller livsmedelssäkerheten. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i fortsättningen till sitt huvudsakliga innehåll den rätt att utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur som föreskrivs i 75 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar.

Till lagen fogas för tydlighetens skull en uttrycklig bestämmelse om myndighetens möjlighet att uppmana aktören att avhjälpa brister i efterlevnaden av lagstiftningen.

Till lagen fogas även en bestämmelse enligt vilken kommunalveterinären kan begära handräckning av Livsmedelsverket för att förena ett föreläggande, en begränsning, ett förbud eller någon annan administrativ åtgärd som veterinären meddelat med stöd av 32 och 33 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad. Ändamålsenlighets-skäl kan anses tala för ändringen, eftersom föreläggande av vite eller hot om tvångsutförande förutsätter bland annat sådan juridisk specialkompetens och sådana resurser som en kommunalveterinär inte nödvändigtvis har.

Det föreslås också att det till lagen fogas nya bestämmelser om en möjlighet för Livsmedelsverket och livskraftscentralen att påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom tillsynen över identifiering och registrering av djur, om någon försummar att anmäla ett djur till registret.

För att de bestämmelser på lagnivå som gäller gärningar för vilka påföljdsavgift kan påföras ska vara tillräckligt exakta med hänsyn till grundlagen preciseras och förtydligas bestämmelserna om aktörernas skyldighet att anmäla uppgifter om djur till registret. Detta innebär att aktörernas

skyldigheter i fråga om registrering av sällskapsdjur begränsas till att gälla hundar, som för närvarande är den enda art av sällskapsdjur som omfattas av registreringsskyldigheten enligt 15 §. Som det konstateras i avsnitt 2 ska det enligt Europaparlamentets och rådets nya förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet i framtiden föras register också över katter. Detta anses dock inte hindra att de nu föreslagna preciseringarna och avgränsningarna görs, eftersom det finns en övergångsperiod för genomförandet av de skyldigheter som anges i den nämnda förordningen och eftersom genomförandet av skyldigheterna i vilket fall som helst kommer att förutsätta nationella lagstiftningsåtgärder som ännu inte i detta skede kan genomföras på grund av att kommissionen inte har antagit bestämmelser på lägre nivå.

På grund av ändringarna av lagen om verkställighet av böter (672/2002) föreslås det att bestämmelsen om att påföljdsavgiften ska betalas till staten stryks som onödig.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna. De föreslagna ändringarna bedöms inte öka myndigheternas uppgifter på ett sätt som har konsekvenser för statsbudgeten. Kostnaderna i anslutning till de statliga myndigheternas uppgifter täcks inom ramen för anslagen och antalet årsverken enligt planerna för de offentliga finanserna och statsbudgetarna.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

Den ändring som gäller slaktmärkning av svin minskar den arbetsmängd som används för slaktmärkning på gårdarna, eftersom det i stället för två tatueringar behövs endast en tatuering eller ett örönärke. Den arbetsmängd som används för tatuering av svin minskar med uppskattningsvis cirka 10–15 procent per år. Däremot kan en övergång till användning av örönärken öka den tid som går åt till märkning jämfört med tatuering. Enligt Naturresursinstitutets statistik slaktades 1,776 miljoner svin i Finland 2025.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Livsmedelsverket orsakas extra arbete av de nya bestämmelserna, enligt vilka andra personer än veterinärer som utför identifieringsmärkning av hundar, katter eller illrar ska ha ett bemyndigande av Livsmedelsverket. Enligt förslaget kan bemyndigande att utföra identifieringsmärkning ges en sammanslutning, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning uppfyller behörighetskraven. För närvarande har Finska kennelklubben utbildat cirka 400 personer i identifieringsmärkning. Utöver avelsorganisationen kan bemyndigande möjligen ges också till andra organisationer eller företag inom djursektorn. Utöver personer som utför identifieringsmärkning av hundar kommer det att finnas behov av att bemyndiga personer att utföra identifieringsmärkning av katter och eventuellt av illrar. Den arbetsmängd som ändringen medför är störst i början av genomförandet av ändringen. Det föreslås att bemyndigande ska ges juridiska personer, varvid myndighetens arbetsmängd är skälig i förhållande till bemyndigandena. Den bemyndigade aktören svarar för utbildningen i identifieringsmärkning för de personer som handlar för aktörens räkning samt för distributionen av mikrochip till dem efter det att mikrochip som innehåller en landskod tas i bruk i Finland på det sätt som EU-lagstiftningen förutsätter från och med den 1 januari 2028. Planeringen av hur bemyndigandena ska införas pågår som bäst, och mängden extra arbete kommer att preciseras i takt med att planeringen framskrider.

Enligt förslaget ska ett motsvarande bemyndigande krävas också i fråga om dem som märker hästdjur med mikrochip. I fråga om hästar kan bemyndigande ges till stambokförande aktörer, som ansvarar för utbildningen i identifieringsmärkning för de personer som handlar för deras räkning samt för distributionen av mikrochip till dem. I fråga om hästavelsförbund är antalet personer som utför identifieringsmärkning litet, uppskattningsvis under 20 personer.

I den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering och registrering ingår också de informationssystem som används för identifiering. Finland har inte ännu tagit i bruk en central databas för hästar (datoriserat system) enligt EU-lagstiftningen, men Livsmedelsverkets preliminära utredning om genomförande av databasen blev klar våren 2025. De främsta orsakerna till att databasen inte har införts hänför sig till ekonomiska och andra resursrelaterade utmaningar. Genom att öka delegeringsmöjligheterna har Livsmedelsverket möjlighet att delegera den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering av djur både när det gäller den registeransvariges roll och det tekniska genomförandet av informationssystem, vilket ger fler alternativ än för närvarande till exempel när det gäller införandet av en central databas för hästar.

Även om myndighetens inspektionsrätt utvidgas förutsätter inspektioner i hemfridskyddade lokaler alltid noggrann prövning av om förutsättningarna för inspektion uppfylls. På grund av att särskilt allvarliga fall som äventyrar människors eller djurs hälsa är sällsynta uppstår konsekvenser endast i ett fåtal fall.

Ändringen av rätten att förelägga vite eller hot om tvångsutförande förväntas inte heller ha några betydande konsekvenser. I egenskap av personmyndigheter har kommunalveterinärerna i praktiken inte själva förelagt viten under den gällande lagens giltighetstid, utan de har vid behov förelagts av regionförvaltningsverket med stöd av lagen om regionförvaltningsverken (896/2009). Regionförvaltningsverkets uppgifter enligt lagen har i samband med nedläggningen av regionförvaltningsverken överförts till Livsmedelsverket från och med ingången av 2026. Enligt propositionen kan en kommunalveterinär vid behov framställa en begäran om handräckning till Livsmedelsverket för föreläggande av vite eller hot om tvångsutförande enligt lagen. Antalet viten och hot om tvångsutförande kan förväntas öka något i svåra fall, där de förvaltningsbeslut som meddelats inte har räckt för att få den som saken gäller att iaktta kraven i lagstiftningen.

En administrativ påföljdsavgift enligt lagen kan påföras av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen. Rättsregistercentralen ansvarar för verkställigheten av påföljdsavgifter. Utvidgningen av tillämpningsområdet för bestämmelsen om påföljdsavgift medför i någon mån extra arbete för de nämnda myndigheterna. Påföljdsavgifter har påförts sammanlagt cirka tjugo gånger från lagens ikraftträdande vid ingången av 2022 till maj 2025, det vill säga i genomsnitt cirka sex avgifter per år. Den vanligaste påföljdsavgiften har varit 300 euro. Den högsta påföljdsavgift som påförts har varit 2 500 euro. Den föreslagna ändringen beräknas fördubbla antalet beslut om påföljdsavgifter. Påföljdsavgifterna tas ut till staten, vilket innebär att intäkterna från avgifterna till vissa delar kompenserar de administrativa kostnaderna för påförande och uttag av dem. Avgiftsintäkterna har dock inga direkta konsekvenser för Livsmedelsverkets, livskraftscentralernas eller Rättsregistercentralens ekonomi. Frågor som gäller dessa ämbetsverks resursbehov behandlas i de normala ram- och budgetförfarandena.

Även om påföljdsavgifterna inte heller i fortsättningen är höga i förhållande till antalet inspektionsobjekt, skapar utvidgningen av tillämpningsområdet för påföljdsavgift bättre incitament för aktörerna att följa lagstiftningen.

4.2.4 Övriga samhällliga konsekvenser

Genom att skyldigheten att registrera produktionsdjur förtydligas i 8 § och en skyldighet att registrera hundar fogas till 15 § förtydligas det nuvarande rättsläget. Förtydligandet av registreringskyldigheten skapar tillsammans med ändringen av påföljdsavgifterna i 36 § ett effektivare incitament för aktörerna att fullgöra registreringskyldigheten. Syftet med ändringen är att öka registreringen särskilt i fråga om får som hålls som sällskapsfår och hundar. Täckande och tillförlitliga myndighetsregister är en förutsättning för att djursjukdomar ska kunna bekämpas och säkerställer djurens spårbarhet vid eventuella sjukdomsfall och tryggar också livsmedelskedjans säkerhet. Uppdaterade djurregister behövs också vid tillsynen över djurens välbefinnande och vid planeringen av veterinärvårdstjänster.

Ändringen av slaktmärkningsregler för svin förbättrar djurens välbefinnande, eftersom tatueringen orsakar djuren smärta. Spårbarheten av ullsvin och vildsvin förbättras, eftersom tatueringen inte syns ordentligt på mörkt skinn och det i fortsättningen är möjligt att använda öronmärken i stället för tatuering. Risken är att svindjurens spårbarhet försämras om den enda märkningen, som görs med en tatuering, misslyckas och inte kan avläsas, och därför föreslås det att det föreskrivs att slaktmärkningsregler ska kunna avläsas. Om tatueringen misslyckas, eller om det finns misstanke om att den har misslyckats, ska djuret vid behov tatueras på nytt.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

EU:s djurhälsoföreskrifter och kontrollföreskrifterna är direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna.

Alternativet till att påföra påföljdsavgift är att sanktionera brott mot lagstiftningen i en straffprocess i stället för i en administrativ process. I synnerhet i den lagstiftning som grundar sig på EU-lagstiftningen har användningen av administrativa påföljder ökat. Administrativa påföljder anses vara en mildare sanktionsform för överträdelser av lagstadgade skyldigheter än straffrättsliga påföljder. Syftet med administrativa påföljder är både att förebygga olaglig verksamhet och att förhindra att olaglig verksamhet upprepas eller fortsätter.

5.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater

När det gäller systemet för identifiering av hästar i Sverige och Danmark är förfarandena för identifiering och utfärdande av identitetshandlingar i huvudsak likadana som i Finland, det vill säga de bemyndigade aktörerna ansvarar för identifiering av hästar och utfärdande av identitetshandlingar. I Danmark ansvarar en av de bemyndigade aktörerna också för förvaltningen av databasen för hästar i sin helhet, inklusive uppgifter om hästanläggningar. I Sverige och Danmark är uppgifterna i de bemyndigade aktörernas databaser kopplade till myndigheternas informationssökningssystem, där man kan söka uppgifter om registreringar av hästar och i vilken databas uppgifter om en häst finns.

Slaktmärkning av svin krävs inte i till exempel Sverige eller Danmark. I Sverige märks svin med en tatuering eller ett öronmärke på födelseanläggningen, och någon annan märkning krävs inte. I Danmark ska svin som ska slaktas vara märkta med ett öronmärke eller en tatuering. Öronmärket kan fästas på djuret antingen på födelseanläggningen eller på en anläggning i en godkänd produktionskedja, från vilken djuret överläts. Tatuering får användas endast för märkning på den anläggning från vilket djuret förs till slakt.

6 Remissvar

Propositionen var på remiss mellan den 19 januari och den 18 februari 2026. Det kom in 17 utlåtanden. Utlåtande lämnades av Renbeteslagsföreningen, finansministeriet, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto - Finlands Kommunalveterinärförbund ry, Finlands veterinärförbund rf, Rättsregistercentralen, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Livsmedelsverket, justitieministeriet, Finlands Hippos rf, Tullen, Suomen Sikayrittäjät ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Livsmedelsindustriförbundet rf och Finlands Fårörening rf. Remissinstanserna ansåg att propositionen i princip kan understödjas. Remissinstanserna understödde propositionens mål och de föreslagna ändringarna, i synnerhet att kraven förtydligas och att de behov som upptäckts i praktiken beaktas samt att bestämmelserna förenhetligas. I utlåtandena framfördes förslag till preciseringar av bland annat kraven på de personer som utför identifieringsmärkning av sällskapsdjur och hästar. Remissinstansernas förslag har i den mån det varit möjligt beaktats vid den fortsatta beredningen av propositionen. Propositionen har ändrats så att juridiska personer kan bemyndigas att märka sällskapsdjur och hästdjur med mikrochip.

Med anledning av finansministeriets utlåtande har det till motiveringen till propositionen fogats ett förtydligande i fråga om det nationella registret över hästdjur. Med anledning av Rättsregistercentralens utlåtande har 36 § 3 mom. uppdaterats. Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto - Finlands Kommunveterinärförbund rf och Finlands veterinärförbund understödde inte förslaget om att slopa kommunalveterinärernas rätt att förelägga vite och hot om tvångsutförande. Med anledning av justitieministeriets yttrande har propositionen preciserats i fråga om grundlagsenligheten.

7 Specialmotivering

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 2 mom. preciseras genom att en definition av sällskapsdjur fogas till momentet. Enligt den avses med sällskapsdjur enligt definitionen i artikel 4.11 i EU:s djurhälsoförordning och andra djur av samma art.

Enligt definitionen i artikel 4.11 i EU:s djurhälsoförordning avses med sällskapsdjur hållna djur av de arter som förtecknas i bilaga I till förordningen, som hålls för privata ändamål utan kommersiellt syfte. Definitionen i EU:s djurhälsoförordning har dock inte varit av betydelse med tanke på lagen om identifiering och registrering av djur, eftersom bestämmelserna om identifiering och registrering av djur i EU:s djurhälsoförordning inte har gällt sådana djur. De bestämmelser i lagen som gäller identifiering av nämnda djur är antingen bestämmelser för genomförande av förordningen om sällskapsdjur eller nationella bestämmelser inom ramen för det handlingsutrymme som EU-lagstiftningen medger. De nationella bestämmelserna har omfattat djur av dessa arter av sällskapsdjur som hålls både för privata ändamål och i kommersiellt syfte.

Eftersom de bestämmelser i förordningen om sällskapsdjur som gäller identifiering av sällskapsdjur vid gränsöverskridande förflyttningar ersätts med bestämmelserna i del VI i EU:s djurhälsoförordning den 22 april 2026, är det ändamålsenligt att förtydliga begreppet sällskapsdjur i lagen och på så sätt undvika risken för förväxling med begreppet i EU:s djurhälsoförordning.

8 §. Allmänna krav på identifiering av djur. Enligt 8 § 1 mom. i lagen om identifiering och registrering av djur ansvarar aktören för att identifiera och märka djur som aktören äger eller innehar med ett fysiskt identifieringsmärke med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om identifiering och registrering av djur, i EU:s djurhälsoförordning och med stöd av dem. Det

föreslås att det till 8 § 1 mom. fogas en hänvisning till de paragrafer i lagen i enlighet med vilka djur ska identifieras med stöd av EU:s djurhälsoförordning, det vill säga identifiering av nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur, hållna kameldjur och hjorddjur samt renar.

Det föreslås även att det till paragrafen fogas en bestämmelse om aktörens skyldighet att ansvara för att uppgifter om nämnda djur som aktören äger eller innehar anmäls till registret med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om identifiering och registrering av djur och EU:s djurhälsoförordning.

Med identifiering avses märkning av djur med ett fysiskt identifieringsmärke med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om identifiering och registrering av djur, EU:s djurhälsoförordning och med stöd av dem. I fråga om hästar omfattar identifieringen också ett djur som identifieringsmärkts har en identitetshandling som gäller under hästens hela livstid, det vill säga ett hästpass, som utfärdats i enlighet med förordning (EU) 2021/963.

Med anmälan till registret avses anmälan av uppgifter om djur till myndighetens register med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om identifiering och registrering av djur, EU:s djurhälsoförordning och med stöd av dem. Exempelvis ska nötkreatur, får och getter anmälas till registret inom den tid som anges i anmälan om kalvning, lamning eller killning. Likaså ska både den som överlåter och den som tar emot ett djur anmäla avlägsnandet och mottagandet till registret inom sju dygn från händelsen. Nötkreatur, får och getter ska dessutom vara märkta med ett identifieringsmärke innan de förflyttas från sin födelseanläggning.

Hästar ska utöver ett identifieringsmärke ha en identitetshandling som gäller under hästens hela livstid (hästpass) i enlighet med 12 § 1 mom. Livsmedelsverket har i Finland för närvarande bemyndigat tre aktörer att utfärda identitetshandlingar för hästar. I fråga om hästar registreras uppgifterna i databasen i samband med beviljandet av identitetshandlingen. Om en häst införs till Finland för något annat ändamål än reproduktion, tävling eller träning under en period på högst 90 dagar, ska hästens identitetshandling lämnas till ett auktoriserat organ för registrering i databasen.

Hästdjur, nötkreatur, får och getter samt andra produktionsdjur som förflyttas från en annan medlemsstat ska i ursprungslandet ha identifierats och registrerats i enlighet med artikel 124 i EU:s djurhälsoförordning före förflyttningen. Dessutom ska nötkreatur, får och getter anmälas till myndighetens databas i Finland inom sju dygn från införseln i enlighet med 3 § i förordningen om identifiering och registrering av djur och hästar inom sju dygn från införseln till ett i Finland auktoriserat organs databas i enlighet med 7 § i den förordningen, utom i fråga om den anläggning där hästen vanligen hålls. I Finland används ännu inte en sådan databas som avses i artikel 109 d i EU:s djurhälsoförordning och till vilken uppgifter om den anläggning där hästen vanligen hålls ska anmälas, men Livsmedelsverkets preliminära utredning om databasen blev klar våren 2025 och genomförandet av databasen är under beredning.

I fråga om identifiering och registrering av sällskapsdjur hänvisas det i paragrafen till 15 §, som innehåller grundläggande bestämmelser om saken.

11 §. Identifiering av svin. Det föreslås att kravet på slaktmärkning i 3 mom. lindras så att det i fortsättningen räcker med att djuret tatueras på mitten av ryggen eller på ena sidan eller genom att djuret förses med ett av Livsmedelsverket godkänt öronmärke, av vilket avgångsanläggningens djurhållningsplatsnummer framgår (*slaktmärkning*). I momentet förutsätts det dessutom uttryckligen att slaktmärkningen ska kunna avläsas, det vill säga om en slaktmärkning som gjorts genom tatuering misslyckas eller det finns misstanke om att den har misslyckats, ska det vid behov utföras en ny märkning för att säkerställa läsbarheten. Även

öronmärken ska kunna avläsas, det vill säga de får inte vara så smutsiga eller slitna att djurhållningsplatssignumet inte kan avläsas.

Enligt förslaget kompletteras 3 mom. så att det uttryckligen föreskrivs att godkännande av produktionskedjor enligt EU:s djurhälsförordning ska sökas hos Livsmedelsverket. Det föreslås även att det till momentet fogas ett uttryckligt omnämnande av att på återkallande av godkännande tillämpas vad som i 34 § föreskrivs om återkallande av registrering.

Kraven på slaktmärkning i fråga om svin grundar sig inte på förpliktande EU-lagstiftning, men artikel 269.1 e i EU:s djurhälsförordning möjliggör för medlemsstaterna att utfärda nationella bestämmelser om ytterligare och strängare åtgärder bland annat vad gäller kraven på spårbarhet för djur, förutsatt att de nationella bestämmelserna inte hindrar förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna och inte strider mot unionsreglerna.

12 §. Identifiering av hästdjur. Det föreslås att det till paragrafen fogas nya bestämmelser där det föreskrivs att märkning av hästdjur med ett identifieringsmärke får utföras av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket och att Livsmedelsverket på ansökan även kan bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. Det föreslås även att det i momentet tas in en bestämmelse enligt vilken det på återkallande av godkännande tillämpas vad som i 34 § föreskrivs om återkallande av registrering.

Förutsättningarna för bemyndigande grundar sig på artikel 14.2 i EU:s djurhälsförordning, där det hänvisas till punkt 1 c ii. En förutsättning för delegering av uppgifter är bland annat att personerna eller personalen har tillräcklig specifik kunskap, är kvalificerad och erfaren. Förslaget motsvarar nuläget, men avsikten är att förtydliga användningen av det nationella handlingsutrymme som artikel 13 i genomförandeförordning (EU) 2021/963 medger. Enligt artikeln ska identifieringsmärken anbringas av en veterinär eller, om det föreskrivs i nationell lagstiftning, av en behörig och kvalificerad person med adekvat utbildning. I praktiken kan veterinärer i Finland identifieringsmärka föl som har behandlats med läkemedel som medför slaktförbud innan de har en identitetshandling som gäller under hästens hela livstid. Enligt artikel 6 i genomförandeförordningen ska den bemyndigade aktören vid den första identifieringen av en häst registrera hästens uppgifter i databasen. I Finland är de bemyndigade aktörerna stambokförande organisationer.

De föreslagna bestämmelserna finns i 2 mom. Bestämmelserna om identitetshandlingar i gällande 1 och 2 mom. flyttas till nya 3 och 4 mom.

15 §. Identifiering av sällskapsdjur. I 1 mom. föreslås det att bestämmelserna på lagnivå om identifiering och registrering av sällskapsdjur preciseras. Enligt det föreslagna momentet ansvarar innehavaren av en hund för att djuret märks med ett mikrochip som innehåller en unik identitetskod. Innehavaren av en hund ska dessutom till det register som avses i 30 § eller till Livsmedelsverket för anteckning i registret anmäla de uppgifter som anges i momentet, det vill säga innehavarens namn, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer, utdelningsadress, e-postadress och telefonnummer, identitetskod i mikrochipet och datum för implantering av chipet, övriga identifieringsuppgifter om hunden samt det land där hunden är född, om det är ett annat än Finland. Innehavaren av en hund ska också anmäla ändringar i de uppgifter som anmälts till registret. Det är fråga om krav som för närvarande föreskrivs på

förordningsnivå. Identifieringsuppgifter enligt förordningen är hundens födelsetid eller en uppskattning av födelsetiden om en exakt tid saknas, hundens ras eller om ras saknas en beskrivning av hundens yttre kännetecken samt hundens kön och färg samt hundens namn så som innehavaren av hunden har uppgett det.

I de föreslagna bestämmelserna är det fråga om användning av det nationella handlingsutrymme som EU-lagstiftningen ger medlemsstaterna. Artikel 269.1 d och e i EU:s djurhälsoförordning möjliggör för medlemsstaterna att utfärda nationella bestämmelser om ytterligare och strängare åtgärder vad gäller kraven på registrering av djur och djurs spårbarhet.

I momentet kvarstår det nuvarande bemyndigandet att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om metoder för identifiering och bevaring av de uppgifter som finns i identitetshandlingar samt om vilka uppgifter som ska anmälas till registret får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bemyndigandet att utfärda förordning kompletteras dock så att också tidsfristerna för anmälan uttryckligen nämns.

Enligt gällande bestämmelser ska hunden identifieras och anmälas till registret innan den överläts till en ny innehavare. Hundar som införs permanent ska anmälas till registret inom fyra veckor från ankomsten eller innan hunden överläts till en ny innehavare, om överlåtelsen sker före detta. Registeranmälan om byte av innehavare behöver inte göras om en tillfällig ändring som varar kortare än tre månader.

Bemyndigandet att utfärda förordning gäller i fortsättningen endast i fråga om hundar. Registrering av hundar och katter kommer efter vissa övergångsperioder att bli obligatorisk genom en direkt tillämplig EU-förordning. Avsikten är att i samband med detta göra de ändringar av lagen som genomförandet av förordningen förutsätter. Man har inte kännedom om behov av registrering av andra arter av sällskapsdjur.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. där det föreskrivs att märkning av hundar, katter och illrar med ett identifieringsmärke får utföras av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det också att Livsmedelsverket på ansökan även kan bemyndiga någon annan sammanslutning att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. Det föreslås även att det i momentet tas in en bestämmelse enligt vilken det på återkallande av godkännande tillämpas vad som i 34 § föreskrivs om återkallande av registrering.

Det är fråga om användning av det nationella handlingsutrymme som artikel 70 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 ger medlemsstaterna. Enligt artikeln får identifieringsmärken anbringas på hundar, katter och illrar också av någon annan kompetent person än en veterinär, om det föreskrivs i den nationella lagstiftningen. Förutsättningarna för bemyndigande grundar sig på artikel 14.2 i EU:s djurhälsoförordning, där det hänvisas till punkt 1 c iv. En förutsättning för delegering av uppgifter är bland annat att personerna eller personalen har tillräcklig specifik kunskap, är kvalificerad och erfaren.

18 §. *Identitetshandlingar för vissa djur vid förflyttning till en annan medlemsstat.* I fortsättningen föreskrivs det om utfärdande av identitetshandlingar (pass för sällskapsdjur) för förflyttning av hundar, katter och illrar utan kommersiellt syfte i artikel 71 a i delegerad förordning 2019/2035. Pass för sällskapsdjur får utfärdas av en officiell veterinär (official

veterinarian) eller av en förordnad veterinär (authorised veterinarian). Som förordnad veterinär (authorised veterinarian) enligt de gällande bestämmelserna i förordningen om sällskapsdjur betraktas en sådan utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000). En bestämmelse om detta ingick i 6 § 1 mom. 17 punkten och 58 § 4 mom. i lagen om djursjukdomar (441/2013) innan EU:s djurhälsoförordning trädde i kraft, det vill säga fram till 2021. Bestämmelsen flyttades till 18 § 1 mom. 1 punkten i lagen om identifiering och registrering av djur i samband med en revidering av de nationella lagarna när EU:s djurhälsoförordning genomfördes, även om bestämmelsens ordalydelse inte är lika exakt som den tidigare.

Det föreslås att punkten preciseras så att pass för sällskapsdjur får utfärdas av en sådan utövare av veterinäryrket som avses i 2 § 1 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket. Det är fråga om användning av det nationella handlingsutrymme som artikel 269.1 e i EU:s djurhälsoförordning och artikel 71a i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 medger. Pass för sällskapsdjur används vid förflyttning av hundar, katter och illrar mellan medlemsstaterna, samt vid införsel av sällskapsdjur från en stat utanför Europeiska unionen när ett sällskapsdjur som har förts ut ur en medlemsstat förs in tillbaka till unionens territorium.

Förutom i Finland har rätten att utfärda intyg kopplats till en giltig rätt att utöva yrket också i flera andra medlemsstater, bland annat i Sverige och Danmark. I Finland beviljas intyg i huvudsak av kommunalveterinärer som tillhandahåller veterinärtjänster samt av sådana veterinärer som utövar privat smådjurspraktik och som också i övrigt har hand om vård och vaccinering av sällskapsdjur.

I passet för sällskapsdjur antecknas djurets identifieringsuppgifter samt de vaccinationer och behandlingar som djuret har fått och som inverkar på huruvida djuret får flyttas. Veterinären uppdaterar uppgifterna i passet an efter som vaccinationer eller behandlingar förnyas eller djuret ges nya vaccinationer eller behandlingar. För transport av sällskapsdjur i kommersiellt syfte krävs det dessutom att det i passet finns en anteckning om att veterinären har säkerställt att djuren är kliniskt friska och klarar av transporten till destinationsplatsen. Anteckningen och den veterinärmedicinska undersökning som föregår den får göras högst 48 timmar innan djuren förflyttas.

I denna proposition anses det att det är fråga om sådan överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter som avses i 124 § i grundlagen. Därför föreslås det att det till punkten fogas en bestämmelse om tjänsteansvar för den som sköter uppgiften. Enligt den nya artikeln 71a.2 a i delegerad förordning (EU) 2019/2035 ska veterinären vid utfärdande av pass för sällskapsdjur kontrollera att djuret är vederbörligen identifierat i enlighet med artikel 70. Enligt den nya artikeln 70a b ii i den förordningen ska mikrochipet från och med den 1 januari 2028 innehålla landskoden för det land där hunden, katten eller illern är född. Mikrochip som innehåller en landskod levereras endast till de personer som bemyndigats att utföra identifieringsmärkning, vilket innebär att den veterinär som utfärdar pass inte särskilt behöver börja utreda om den person som implanterat chipet har den kompetens som krävs.

Enligt övergångsbestämmelserna i den nya EU-lagstiftningen anses de hundar, katter och illrar som märkts med ett identifieringsmärke senast den 31 december 2027 ha identifierats på behörigt sätt när pass utfärdas, även om mikrochipet inte innehåller en landskod.

I samband med ikraftträdandebestämmelsen i den föreslagna lagen finns en övergångsbestämmelse som gäller utfärdande av pass för sällskapsdjur och som hänför sig till kompetensen hos de personer som utför märkning med mikrochip.

26 §. *Delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter.* Enligt förslaget föreskrivs i momentet på motsvarande sätt som i den nuvarande bestämmelsen att Livsmedelsverket i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförordning får bemyndiga ett annat organ eller en fysisk person att utfärda identitetshandlingar för djur och utforma mallar i enlighet med artikel 110.1 i EU:s djurhälsoförordning. Bestämmelsens ordalydelse preciseras dock en aning. Det föreslås även att omnämmandet av bemyndigande av en annan myndighet stryks, eftersom bestämmelsen anses onödig med beaktande av att uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna grundar sig på bestämmelserna i lagen.

Enligt definitionen i kontrollförordningen avses med organ med delegerade uppgifter en separat juridisk person till vilken de behöriga myndigheterna har delegerat vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller vissa uppgifter med koppling till annan offentlig verksamhet. Det är fråga om annan offentlig verksamhet enligt definitionen i artikel 2.2 i kontrollförordningen. Annan offentlig verksamhet omfattar även beviljande av tillstånd och utfärdande av officiella intyg. Förutsättningarna för bemyndigande grundar sig både på artikel 14.2 i EU:s djurhälsoförordning, där det hänvisas till punkt 1 c ii, och på artikel 31 i kontrollförordningen. En förutsättning för delegering av uppgifter är bland annat att personerna eller personalen har tillräcklig specifik kunskap, är kvalificerad och erfaren.

Det föreslås att det till momentet fogas en ny bestämmelse enligt vilken Livsmedelsverket på basis av avtal kan bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) att föra ett sådant djurregister över hästdjur som avses i 30 §, om villkoren i artikel 31 i kontrollförordningen uppfylls. Det bemyndigande som avses i bestämmelsen innebär ett undantag från bestämmelserna om personuppgiftsansvar i 5 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som det hänvisas till i 30 § 2 mom. På registerföringen tillämpas dock övriga bestämmelser i den lagen, såsom bestämmelserna om ändamålsbegränsning samt om rätten att lämna ut uppgifter i samband med bekämpningen av grå ekonomi.

Enligt förordning (EU) 2021/963 kan förvaltningen av databaserna över hästdjur skötas av en myndighet eller, i tillämpliga fall, av organ med delegerade uppgifter, avelsorganisationer och de föreningar och organisationer som avses i artikel 2.5 b. Ändringen förtydligar rättsläget, eftersom i praktiken har Livsmedelsverket bemyndigat de aktörer som anges i förslaget att förvalta databaser över de uppgifter om hästar som krävs. Databaserna över hästar avviker från andra djurregister på så sätt att man i identifieringssystemet också utnyttjar uppgifter som stambokförande organisationer samlar in med stöd av lagstiftningen om avel. Dessutom har Livsmedelsverket bemyndigat Finlands Hippos rf att förvalta en databas också över andra hästar än sådana som har införts i en stambok.

I fråga om hästdjur möjliggörs genom den föreslagna ändringen också den praktiska tillämpningen av systemet för registrering och att med stöd av bemyndigande föra register i anslutning till identifieringen och utfärdandet av identitetshandlingar. Behovet och ändamålsenligheten av bestämmelsen motiveras närmare nedan i avsnitt 12.2.

Tillägget motsvarar förarbetena till lagen om identifiering och registrering av djur (RP 101/2021, s. 29), där man i större utsträckning än i den gällande bestämmelsens ordalydelse för fram den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering och registrering och de uppgifter i anslutning till identifiering och registrering av hästdjur som Finlands Hippos sköter. Bestämmelsen är också förenlig med bestämmelsen i artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförordning, som möjliggör delegering av uppgifter.

27 §. Rätt att utföra inspektioner. Det föreslås att 2 mom. kompletteras så att utöver de situationer som avses i 38 § kan den behöriga myndigheten utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur också när det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett brott som kan leda till fängelsestraff. I fortsättningen förutsätts det dessutom att en misstänkt gärning enligt 38 § kan medföra allvarlig fara för människors eller djurs hälsa.

Enligt 44 kap. 4 a § i strafflagen (39/1889) kan den som i strid med EU:s djurhälsoföreskrifter förflyttar, bortskaffar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. I fråga om gärningar som strider mot kraven för införsel föreskrivs det i 46 kap. 1 § 1 mom. 7 punkten i strafflagen om regleringsbrott och i 4 § 1 mom. i det kapitlet om smuggling.

I praktiken har det framkommit att den behöriga myndigheten har behov av att kunna utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur även i andra situationer än sådana som avses i 38 §. Det kan till exempel vara fråga om en situation där den behöriga myndigheten har grundad anledning att misstänka att det i utrymmen som används för boende av permanent natur förvaras hundar för omfattande handel och att det finns misstanke om så väsentliga brister i förhållande till kraven i fråga om hundarnas ursprung och spårbarhet att människors eller djurs hälsa anses bli äventyrad. Det föreslås att det i sådana fall ska vara möjligt att även utföra inspektioner som ingriper i hemfriden för att utreda ett ärende, om ärendet inte kan utredas på annat sätt och det finns misstanke om att det är fråga om en gärning på vilken kan följa fängelse.

Syftet med bestämmelserna om registrering av hundar är att möjliggöra spårbarhet och på så sätt bekämpa bland annat införsel som strider mot bestämmelserna och medför risk för spridning av djursjukdomar. Förebyggandet av rabies baserar sig på djurens spårbarhet och på att bestämmelserna om införsel iakttas. Hundar som olagligt förts in i landet, det vill säga utan den identifieringsmärkning som krävs och utan vaccinationer, eventuell antikroppsundersökning och medicinering mot *Echinococcus*, kan inte konstateras vara smittfria på basis av kliniska fynd, utan skyddet för människors och andra djurs hälsa baserar sig på identifieringsmärkning av hundar så att kraven enligt lagstiftningen kan kontrolleras i handlingarna. Tröskeln för att ingripa i skyddet för hemfriden enligt den föreslagna bestämmelsen är dock hög, och till exempel brister i märkningen och registreringen av enskilda djur berättigar inte till inspektion i hemfridskyddade utrymmen utan en konkret och välgrundad misstanke om allvarlig fara för hälsan. Bestämmelserna om myndigheternas rätt att utföra inspektion hänför sig till artikel 14 i kontrollföreskriften, enligt vilken metoder och tekniker för offentlig kontroll ska inbegripa bland annat inspektion av djur och lokaler och andra platser under aktörernas kontroll. Enligt artikel 15 i förordningen ska aktörerna i den utsträckning det är nödvändigt ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till bland annat djur och varor under aktörernas kontroll, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll samt till dokument och aktörernas datoriserade informationshanteringssystem. I den nationella lagstiftningen har rätten till inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur begränsats med hänsyn till bestämmelserna i grundlagen.

27 a §. Myndigheternas åtgärder med anledning av förfarande som strider mot bestämmelserna om identifiering och registrering av djur. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 27 a § som motsvarar bestämmelserna i lagen om djurvård. I paragrafen preciseras myndighetens skyldighet att vidta behövliga åtgärder om lagstiftningen om identifiering och registrering av djur inte har följts. Myndigheten kan uppmana den som överträder bestämmelserna om

identifiering eller registrering av djur att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. En uppmaning kan meddelas både skriftligen i inspektionsberättelsen och muntligen under inspektionen, om överträdelsen kan rättas till genast. Även en muntlig uppmaning ska antecknas i inspektionsberättelsen. Om den upptäckta överträdelsen är ringa och missförhållandet kan undanröjas i samband med inspektionen eller utan att ny inspektion förutsätts, behövs det inte nödvändigtvis några andra åtgärder utöver en uppmaning. I annat fall ska tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att väcka ett förvaltningstvångsärende. Tillsynsmyndigheten ska övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende följs.

I den praktiska tillsynen har man önskat tydligare bestämmelser om användningen av uppmaning. I den nya paragrafen preciseras förhållandet mellan användningen av uppmaning och förvaltningstvångsärenden delvis på motsvarande sätt som i lagen om djurvälstånd. Tillsynsmyndigheten anses redan inom ramen för sitt uppdrag ha rätt att ge en aktör eller part den administrativa styrning som behövs för efterlevnaden av bestämmelserna. Utöandet av myndighetens behörighet med beaktande av grunderna för god förvaltning styrs bland annat av myndighetens rådgivningsskyldighet enligt 8 § i förvaltningslagen (434/2003). Enligt 6 § i förvaltningslagen ska myndighetens åtgärder vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte (proportionalitetsprincipen). Enligt allmän praxis har bestämmelserna tillämpats så att innan myndigheten meddelar ett förpliktande påbud strävar den efter att få kunderna att följa lagstiftningen med lindrigare metoder, såsom rådgivning och uppmaning. Det är dessutom ändamålsenligt att använda uppmaning i enkla situationer där bristande efterlevnad av lagstiftningen kan avhjälpas under besöket eller inom en utsatt tid och bristen är sådan att tidsfristen inte äventyrar djurs eller människors hälsa, djurs välbefinnande eller livsmedelssäkerheten.

33 §. Begränsning, förbud och andra administrativa åtgärder. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om möjligheten att meddela förvaltningsbeslut om begränsningar, förbud och andra administrativa åtgärder. Den myndighet som har utfört inspektion på en anläggning får begränsa eller förbjuda förflyttning av djur från anläggningen, om ett djur som hålls på anläggningen inte har identifierats på det sätt som förutsätts i lagen om identifiering och registrering av djur, EU:s djurhälsoförfordning eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem och det är uppenbart att det inte går att säkerställa identifiering och spårbarhet av djuret. Enligt 4 mom. förutsätter meddelande av ett förbud eller en begränsning eller vidtagande av någon annan administrativ åtgärd att aktören trots uppmaning från myndigheten inte inom utsatt tid har avhjälpit bristen.

En förvaltningsåtgärd enligt 33 § är vanligen ett förbud att förflytta djur, när djuren inte har identifierats på det sätt som lagstiftningen förutsätter och det är uppenbart att spårbarheten inte kan säkerställas. Ett sådant fall är till exempel att det i samband med en inspektion på en gård konstateras att det finns flera nötkreatur utan öronmärke och att det inte finns några färdigbeställda märken som gör det möjligt att identifiera djuren. Då ska myndigheten förbjuda förflyttning av de oidentifierade djuren på grund av bristande spårbarhet. Uppgift om förbudet mot förflyttning förs in i datasystemet, i vilket slakterier eller andra som skaffar djur kan göra registerförfrågan enligt 31 §. I det praktiska tillsynsarbetet har det konstaterats att åtgärden att ge en uppmaning före meddelande av förbud mot förflyttning fördröjer förvaltningsförfarandet, vilket i vissa fall kan medföra omedelbar fara för människors och djurs hälsa, när det inte är möjligt att genast meddela förbud mot förflyttning. Det är uppenbart onödigt att ge en muntlig uppmaning vid ett besök i en situation där en gård inte har faktiska möjligheter att förse djuren med öronmärken, om sådana saknas.

Det föreslås att 4 mom. ändras så att i de situationer som avses i 2 mom. kan den behöriga myndighet som har utfört inspektionen och i de situationer som avses i 3 mom.

Livsmedelsverket meddela ett temporärt förbud eller en temporär begränsning utan uppmaning, om det är nödvändigt på grund av en omedelbar fara för människors eller djurs hälsa. Det föreslås också att momentet ändras så att det konstateras att ett temporärt förbud eller en temporär begränsning gäller tills den myndighet som meddelat förbudet eller begränsningen meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet. Dessutom konstateras det i momentet att den myndighet som meddelat ett temporärt beslut ska se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

35 §. Vite och hot om tvångsutförande. Enligt det föreslagna 1 mom. kan den behöriga myndigheten, det vill säga Livsmedelsverket, livskraftscentralen, kommunalveterinären och Tullen, med stöd av 35 § 1 mom. förena ett föreläggande, en begränsning, ett förbud eller någon annan administrativ åtgärd som avses i 32 eller 33 § med vite eller hot om tvångsutförande. Det föreslås att det till momentet fogas en bestämmelse enligt vilken Livsmedelsverket kan förena ett föreläggande, en begränsning, förbud eller någon annan administrativ åtgärd som en kommunalveterinär meddelat med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad, om kommunalveterinären begär handräckning i ärendet.

Bakgrunden till den föreslagna ändringen är reformen av statens regionförvaltning. Regionförvaltningsverken, som lades ned vid ingången av 2026, hade motsvarande behörighet. Regionförvaltningsverkens uppgifter i anslutning till identifiering och registrering av djur har överförts till Livsmedelsverket.

De förslag som gäller vite och hot om tvångsutförande, uppmaningar enligt 27 a § och förbud enligt 33 § hänför sig till artikel 138 i kontrollförordningen, enligt vilken de behöriga myndigheterna vid konstaterad bristande efterlevnad ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den berörda aktören åtgärdar den bristande efterlevnaden och förebygger ytterligare uppreppningar. Kontrollförordningen innehåller en förteckning med exempel på sådana åtgärder. I den nationella lagen preciseras åtgärderna i enlighet med det handlingsutrymme som EU-lagstiftningen medger.

36 §. Påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur. Det föreslås att 1 mom. 3 punkten kompletteras så att Livsmedelsverket och livskraftscentralen i fortsättningen kan påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom tillsynen över identifiering och registrering av djur också till den som försummar skyldigheten att anmäla de uppgifter som krävs till registret i enlighet med 15 § 1 mom. eller artiklarna 112–115 i EU:s djurhälsoförordning. Artiklarna 112–115 i EU:s djurhälsoförordning gäller nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur, medan 15 § 1 mom. gäller hundar.

Den gällande punkten gäller endast försummelse av skyldigheten att märka djur. En brist i den gällande lagstiftningen har ansetts vara att en påföljdsavgift inte har kunnat påföras med stöd av den gällande lagen i sådana fall där aktören inte har fullgjort skyldigheten att anmäla djur som aktören äger eller innehar till registret. I samband med verkställigheten av den gällande lagen har det framkommit ett behov av att införa påföljdsavgift också i dessa fall samt när det har upptäckts brister i uppgifterna om djuren i registret. Påföljdsavgiften är kopplad till försummelse av bestämmelserna i 15 § och artiklarna 112–115 i EU:s djurhälsoförordning. Således kan avgift inte påföras för försummelse att iaktta de anmälningstider som föreskrivs i författningar på lägre nivå. I fråga om producenter som får jordbruksstöd leder dröjsmål med anmälan till registret över produktionsdjur till stödpåföljder, och därför behöver påföljdsavgift inte påföras för dröjsmål med anmälan. I fråga om hundar och produktionsdjur kan sanktioner för dröjsmål med anmälan även leda till att anmälan till djurregistret inte görs, om tidsfristen för anmälan överskrids. Därför kan påföljdsavgift påföras endast i sådana fall där djuret inte har registrerats alls vid tidpunkten för inspektionen.

Med tanke på djurens spårbarhet är det viktigt att djuren anmäls till registret. I Finland utgör till exempel oregistrerade får en klar risk för spridning av djursjukdomar på grund av till exempel viruset bluetongue, det vill säga blåtunga. På grund av de oregistrerade djuren äventyras djurens spårbarhet, och risken för spridning av sjukdomen ökar, och i värsta fall kan sjukdomen spridas också till nötkreatur. En spridning av sjukdomen skulle ha allvarliga konsekvenser för näringen, och bekämpningen av sjukdomen skulle också bli kostsam för staten. För att registreringen av hundar också ska bli effektivare behöver det föreskrivas om en möjlighet att påföra påföljdsavgift när hundar inte har anmälts till registret. För närvarande har cirka hälften av hundarna i Finland anmälts till registret i enlighet med kraven i lagstiftningen. Sanktionsmöjligheten utgör ett incitament att iakttäta lagstiftningen.

I 3 mom. föreslås det att bestämmelsen om att påföljdsavgiften ska betalas till staten upphävs som onödig, eftersom bestämmelser om den myndighet som tar emot avgiften finns i lagen om verkställighet av böter. Det är fråga om en korrigerande teknisk karaktär.

Bestämmelserna om påföljdsavgift har samband med artikel 268 i EU:s djurhälsoförordning och artikel 139 i kontrollförordningen, enligt vilka medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I de föreslagna bestämmelserna ingår inga bemyndiganden att utfärda förordning eller meddela föreskrifter, med undantag för 15 § 1 mom., som gäller identifiering och registrering av sällskapsdjur. Bemyndigandet att utfärda förordning i den gällande bestämmelsen avgränsas så att det inte längre får föreskrivas om nya skyldigheter avseende identifiering och registrering av sällskapsdjur genom förordning, utan att det i fråga om hundar endast får utfärdas närmare bestämmelser om identifieringsmetoder, förvaring av uppgifterna i identitetshandlingar, de uppgifter som ska anmälas till registret och tidsfristerna för anmälan. I det föreslagna 12 § 4 mom. ingår dessutom det bemyndigande som för närvarande ingår i 2 mom., enligt vilket det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om tidsfristen för ansökan om den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid. Dessutom får närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av hästdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen föreslås träda i kraft sommaren 2026. Europeiska unionens förordning om sällskapsdjur upphävs och de ändringar i Europeiska unionens djurhälsoförordning som beskrivs i propositionen börjar tillämpas den 22 april 2026, men eftersom de nya förordningarna och den föreslagna lagen innehåller övergångsbestämmelser, är det inte nödvändigt att lagen träder i kraft nämnda dag.

Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen sträcker sig övergångsperioden för att bemyndiga personer att utföra märkning av sällskapsdjur med mikrochip fram till utgången av 2027. Detta beror på övergångsarrangemangen enligt EU-bestämmelserna, enligt vilka kravet på att använda mikrochip som innehåller en landskod när pass för sällskapsdjur utfärdas träder i kraft den 1 januari 2028. Det är först dessa mikrochip som i praktiken möjliggör en skärpt kontroll i anslutning till utfärdande av pass för sällskapsdjur i enlighet med de nya kraven. I diskussioner mellan Europeiska kommissionen och Finland har det preciserats att Finland kan tillämpa sina nuvarande krav i fråga om kompetensen hos de personer som implanterar mikrochip fram till nämnda tidpunkt.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att man ska följa upp hur den föreslagna regleringen fungerar genom det samarbete mellan myndigheter och intressentgrupper som hänför sig till verkställigheten av lagen och myndighetstillsynen i anslutning till lagen. Vid behov görs enkäter eller andra utredningar om hur den föreslagna lagstiftningen fungerar.

11 Förhållande till andra propositioner

Propositionen har inte samband med andra propositioner.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har dock ansett att tillståndsplikt för näringsverksamhet kan tillåtas av särskilda skäl (GrUU 19/2002 rd). Det har ansetts att reglering av sådan anmälnings- eller registreringsskyldighet som är en förutsättning för inledande av näringsverksamhet i sak kan jämföras med reglering av tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s.2/1, GrUU 56/2002 rd).

Enligt det föreslagna 15 § 2 mom. ska de som utför märkning av hundar, katter eller illrar med mikrochip ha veterinärkompetens. Andra behöriga personer får utföra märkning med ett identifieringsmärke endast om de handlar för en av Livsmedelsverket bemyndigad sammanslutnings räkning, när det tidigare har räckt med att andra än veterinärer ska ha tillräcklig kompetens för att utföra ingreppet. Det föreslås att ett motsvarande krav på bemyndigande för dem som utför märkning av hästdjur med mikrochip fogas till 12 §, som gäller identifieringsmärken för hästdjur.

Det föreslagna kravet på bemyndigande för dem som utför märkning av sällskapsdjur med mikrochip baserar sig delvis på EU-lagstiftningen, eftersom i fortsättningen kan den identifieringsmärkning som krävs för hundar, katter och illrar som reser över Finlands gränser utföras endast av en veterinär eller någon annan bemyndigad person. Även om en stor del av sällskapsdjuren aldrig reser utomlands, anses det dock inte ändamålsenligt att i den nationella lagen begränsa bemyndigandet till att gälla endast sällskapsdjur som förflyttas över gränserna, eftersom det i samband med märkningen av ett sällskapsdjur inte nödvändigtvis är känt om ett pass för sällskapsdjur kommer att behövas för djuret under dess livstid. Detta är ändamålsenligt också med beaktande av att enligt Europaparlamentets och rådets nya förordning om välbefinnande hos hundar och katter samt deras spårbarhet kommer kraven på identifieringsmärkning och registrering av hundar och katter efter övergångsperioderna också att gälla andra djur än sådana som förflyttas över gränserna.

I fråga om hästdjur behövs kravet med beaktande av EU-bestämmelserna om identifiering av hästdjur.

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noggrant avgränsade. Dessutom ska det väsentliga innehållet i begränsningarna, såsom deras omfattning och förutsättningarna för dem, framgå av lag.

Enligt de föreslagna bestämmelserna kan Livsmedelsverket på ansökan även bemyndiga en sammanslutning att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för

sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Ansökan ska innehålla en redogörelse för kompetensen hos de personer som utför märkningen med mikrochip. Den föreslagna avgränsningen enligt vilken bemyndigande kan ges en sammanslutning, såsom en avelsorganisation eller andra organisationer eller företag inom djursektorn och de personer som utför märkning av djur är anställda hos organisationen i fråga eller annars handlar för organisationens räkning, är motiverad för att minimera den administrativa bördan i samband med bemyndiganden.

Grundlagsutskottet har också ansett att det är viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndets beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett det nödvändigt att möjligheten kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 58/2010 rd, s. 5–6, GrUU 32/2010 rd). Grundlagsutskottet har ansett att det med hänsyn till 18 § 1 mom. i grundlagen inte är förenat med problem att återkalla ett godkännande om en hälsofara inte kan förhindras på något annat sätt (GrUU 37/2005 rd, s. 2/II).

På återkallande av det föreslagna bemyndigandet tillämpas vad som i 34 § föreskrivs om återkallande av registrering. Livsmedelsverket beslutar om återkallande av bemyndigande. Ett bemyndigande kan återkallas, om förutsättningarna för bemyndigande inte längre uppfylls eller om det i verksamheten på något väsentligt sätt bryts mot bestämmelserna om identifiering och registrering av djur eller mot beslut som fattats med stöd av bestämmelserna. En förutsättning för återkallande av bemyndigande är dessutom att aktören trots uppmaning från den behöriga myndigheten inte har avhjälpt bristen inom utsatt tid. Bemyndigandet kan återkallas temporärt, om det är möjligt att avhjälpa bristen. Ett temporärt förbud gäller tills den behöriga myndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet.

De föreslagna bestämmelserna om bemyndigande anses på de grunder som anförts ovan uppfylla förutsättningarna för begränsning av näringsfriheten.

12.2 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis förutsätter överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter att det i lag åtminstone i stora drag fastställs vilken kompetens eller behörighet den som sköter uppgiften ska ha (bland annat GrUU 28/2001 rd och GrUU 48/2001 rd). Grundlagsutskottet har konstaterat att offentliga förvaltningsuppgifter får anförtros andra än myndigheter också genom ett avtal som ingås med stöd av lag (GrUU 26/2017 rd, s. 49, GrUU 11/2004 rd, s. 2/II, GrUU 11/2002 rd, s. 5/I).

Grundlagsutskottet har konstaterat att kravet på ändamålsenlighet i 124 § i grundlagen när det gäller överföring av offentliga förvaltningsuppgifter är ett juridiskt villkor och att det från fall till fall måste bedömas om kravet uppfylls. Då måste man bland annat beakta vilken typ av förvaltningsuppgift det handlar om (GrUU 48/2010 rd, s. 3).

I det föreslagna 15 § 2 mom. i lagen om identifiering och registrering av djur föreskrivs det om bemyndigande för dem som inte är utövare av veterinäryrket att utföra märkning av hundar, katter eller illrar med mikrochip. En förutsättning är att den som bemyndigas är en

sammanslutning och att de personer som handlar för sammanslutningens räkning uppfyller kompetenskraven i lagstiftningen om djurvälstånd. I den föreslagna 12 § föreskrivs det om motsvarande krav på dem som utför märkning av hästdjur med mikrochip.

Märkning av hundar, katter och illrar med mikrochip har inte ansetts vara en offentlig förvaltningsuppgift, utan verksamheten har bedrivits som kommersiell verksamhet. I samband med beredningen av de nya EU-bestämmelserna har företrädare för Europeiska kommissionen uttryckt sin ståndpunkt att det inte är fråga om sådan ”annan offentlig verksamhet” som avses i artikel 2.2 i kontrollförordningen, till skillnad från till exempel utfärdande av de intyg och officiella attesteringar som anges i punkten, vilket innebär att märkning med mikrochip inte omfattas av till exempel de skyldigheter enligt kontrollförordningen som gäller delegering av offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till aktörer utanför myndighetsmaskineriet.

Märkning av hästar med mikrochip har inte heller betraktats som en offentlig förvaltningsuppgift. Enligt artikel 13 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/963 har uppgiften i princip inte reserverats för en officiell veterinär eller någon annan myndighet, utan identifieringsmärken för hästar får anbringas av en veterinär eller, om det föreskrivs i nationell lagstiftning, av en behörig och kvalificerad person med adekvat utbildning. Identifieringsmärken av bland annat nötkreatur och får utförs vanligen av aktören själv.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis har till exempel tillhandahållande av verktyg för elektronisk identifiering inte betraktats som en offentlig förvaltningsuppgift på grund av att karaktären av de affärsekonomiska tjänsterna på identifieringsmarknaden till den grad har distanserat sig från karakteristika som gäller för offentliga myndighetsuppdrag (GrUU 16/2009 rd och GrUU 74/2018 rd).

Däremot anses utfärdandet av pass för sällskapsdjur enligt den föreslagna 18 § 1 mom. 1 punkten vara en offentlig förvaltningsuppgift. Traditionellt har tolkningen varit en annan, eftersom utfärdandet av pass för sällskapsdjur har ansetts höra till veterinärernas yrkesutövning och kunna jämföras med utfärdandet av andra veterinärintyg. Den tidigare tolkningen har också påverkats av att veterinäryrket i Finland är ett tillståndspliktigt yrke vars utövare omfattas av ett särskilt lagstadgat tillsynssystem. Denna tolkning kan dock inte längre anses motiverad, när bestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning om identitetshandlingar och förflytningsdokument för djur har reviderats och förordningen om sällskapsdjur har upphävts. I enlighet med EU:s djurhälsoförordning är till exempel utfärdande av så kallade hästpass och nötkreaturspass i regel myndighetsverksamhet.

Enligt förslaget får pass för sällskapsdjur utfärdas av en sådan utövare av veterinäryrket som avses i 2 § 1 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket. Pass för sällskapsdjur används vid förflyttning av hundar, katter och illrar mellan medlemsstaterna, samt vid införsel av sällskapsdjur från en stat utanför Europeiska unionen när ett sällskapsdjur som har förts ut ur en medlemsstat förs in tillbaka till unionens territorium. I passet för sällskapsdjur antecknas djurets identifieringsuppgifter samt de vaccinationer och behandlingar som djuret har fått och som inverkar på huruvida djuret får flyttas. Veterinären uppdaterar uppgifterna i passet an efter som vaccinationer eller behandlingar förnyas eller djuret ges nya vaccinationer eller behandlingar.

I propositionen föreslås det att sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket även i fortsättningen ska få utfärda pass för sällskapsdjur direkt med stöd av befogenhetsbestämmelsen i lagen. Detta är ändamålsenligt med beaktande av att det är fråga om en praxis som tillämpats sedan länge och som visat sig fungera väl. I Finland är veterinäryrket ett reglerat yrke som förutsätter veterinärutbildning och legitimation eller temporär rätt att utöva veterinäryrket. Således uppfylls det i grundlagen angivna kravet vid

överföring av offentliga förvaltningsuppgifter som gäller kompetensen och behörigheten hos den som sköter uppgifterna. Yrkesutövarna omfattas av en särskild tillsyn enligt lagen om utövning av veterinäryrket, vilket garanterar en möjlighet att kontrollera åtgärdernas riktighet i anslutning till utfärdande av pass och införande av anteckningar i dem utan ett separat förfarande för bemyndigande, vilket i praktiken skulle medföra onödig ytterligare administrativ börda. Förutom i Finland har rätten att utfärda intyg kopplats till en giltig rätt att utöva yrket också i flera andra medlemsstater, bland annat i Sverige och Danmark.

I Finland beviljas pass för sällskapsdjur förutom av kommunalveterinärer som tillhandahåller veterinärtjänster även av sådana veterinärer som utövar privat smådjurspraktik och som också i övrigt har hand om vård och vaccinering av sällskapsdjuren i fråga. Enligt veterinärvårdslagen (285/2023) kan kommunala veterinärtjänster skaffas som köpta tjänster, vilket innebär att alla kommuner inte ens har en tjänsteveterinär som tillhandahåller veterinärtjänster. Detta talar också för att den föreslagna överföringen av uppgifter behövs och är ändamålsenlig.

Grundlagsutskottet har ofta konstaterat att det i reglering som hänför sig till 124 § i grundlagen ska nämnas att på personer som inte är i tjänstemannaställning tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter (t.ex. GrUU 15/2019 rd, s. 4, där det hänvisas till utlåtandena GrUU 26/2017 rd, s. 49–50, GrUU 16/2016 rd, s. 2–3 ja GrUU 8/2014 rd, s. 5/1). Det föreslås att det till den föreslagna punkten tas in ett omnämnande av veterinärens tjänsteansvar när denne utfärdar pass för sällskapsdjur.

I det föreslagna 26 § 2 mom. föreskrivs det att Livsmedelsverket på basis av avtal kan bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) att föra ett sådant djurregister över hästdjur som avses i 30 §, om villkoren i artikel 31 i kontrollförfordningen uppfylls. Det bemyndigande som avses i bestämmelsen innebär ett undantag från bestämmelserna om personuppgiftsansvar i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som det hänvisas till i 30 § 2 mom. I momentet kvarstår den tidigare bestämmelsen om möjligheten att bemyndiga ett annat organ eller en fysisk person att utföra uppgifter som gäller utfärdande av identitetshandlingar eller utformning av dokumentmallar.

Enligt artikel 31 i kontrollförfordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet till ett eller flera organ med delegerade uppgifter under förutsättning att sådan delegering inte är förbjuden enligt EU-bestämmelserna, och till fysiska personer under förutsättning att sådan delegering är tillåten enligt EU-bestämmelserna. De behöriga myndigheterna får dock inte delegera beslutanderätten i frågor som gäller tvångsmedel vid bristande efterlevnad av bestämmelserna till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer. Enligt artikel 14.2 i EU:s djurhälsoförfordning får medlemsstaterna i enlighet med del IV i förordningen bemyndiga fysiska eller juridiska personer att utföra annan offentlig verksamhet som avses i punkt 1 c ii, det vill säga registrering, godkännande, spårbarhet och förflyttning, för särskilt fastställda uppgifter som dessa personer har tillräcklig specifik kunskap om.

Den föreslagna nya bestämmelsen preciserar och förtydligar den nuvarande regleringen om ansvaret för registerföringen. I Finland beviljas identitetshandlingar för hästar med stöd av bemyndigande från Livsmedelsverket av Finlands Hippos rf, Suomen Irlannincobyhdistys FSIC ry och Eestin Raskaat Vetohevoset ry. Dessa är stambokförande sammanslutningar som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet. För hästdjur som inte godkänts för införande i en stambok utfärdas identitetshandlingar av Finlands Hippos med bemyndigande från Livsmedelsverket. Verksamhet som baserar sig på bemyndigandet hänför sig i praktiken också till förvaltningen av en databas över djuren, eftersom det i Finland inte finns någon sådan

central databas för hästar som innehas av en myndighet. Den föreslagna bestämmelsen om en delegeringsmöjlighet är ändamålsenlig med tanke på den praxis som sedan länge har tillämpats vid skötseln av uppgifter i anslutning till identifiering av hästdjur. Dessutom är det ändamålsenligt att det med tanke på det framtida genomförandet av den centrala databas för hästar som EU-lagstiftningen förutsätter finns andra möjligheter än ett system som förvaltas av en myndighet.

De uppgifter som avses i bestämmelsen är inte förenade med betydande utövning av offentlig makt, och den föreslagna delegeringsmöjligheten äventyrar inte de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppfyllandet av de krav på kompetens och rättssäkerhet som hänför sig till skötseln av uppgiften säkerställs genom bestämmelserna i kontrollförordningen.

I artikel 31 i kontrollförordningen förutsätts det att en delegering av uppgifter till juridiska personer ska uppfylla följande villkor enligt artikel 29: Delegeringen ska ske skriftligen och innehålla en exakt beskrivning av de uppgifter som organet får utföra och de villkor under vilka organet får utföra dem. Organet med delegerade uppgifter ska ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen vilka har delegerats till det samt tillräckligt stor och för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal. Den som delegerats uppgiften ska vara opartisk och fri från intressekonflikter. Det ska finnas arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och organet med delegerade uppgifter. Enligt artikel 31 i kontrollförordningen ska villkoren vid delegering av uppgifter till en fysisk person i tillämpliga delar vara uppfyllda. Situationer där bemyndigandet ska återkallas regleras i artikel 33.1 b i kontrollförordningen.

På de grunder som anförts ovan kan bestämmelserna anses uppfylla förutsättningarna för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter med tanke på 124 § i grundlagen.

12.3 Personuppgifter

Bestämmelser om register över djur och om de uppgifter som ska föras in i dem finns i EU:s djurhälsoförordning, särskilt i artikel 109, och i bestämmelser som utfärdats med stöd av förordningen. Uppgifter om djur är inte i sig personuppgifter, men de kan vara det när uppgifterna i registren kopplas till djurets ägares och innehavares personuppgifter.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen sett över sin praxis i fråga om bestämmelser som gäller skydd för personuppgifter. Enligt utskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen om dataskydd. Vi bör alltså förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och avgränsa sådan lagstiftning till endast nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 5).

Enligt principerna i dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Behandlingen av personuppgifter är enligt förordningen laglig bland annat när den ansluter sig till en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller utförandet av en uppgift av allmänt intresse eller den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I artikel 6.2 och 6.3 i

dataskyddsförordningen föreskrivs om det nationella handlingsutrymmet i anslutning till de nämnda grunderna för behandling, det vill säga om möjligheten att genom nationella bestämmelser närmare föreskriva om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Nationellt kan det föreskrivas bland annat om vilken typ av uppgifter som ska behandlas, om utlämnande av uppgifter och om ändamålsbegränsningar. Medlemsstaternas lagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det mål som eftersträvas.

Den registerföring av hästdjur som enligt 26 § kan delegeras till en stambokförande sammanslutning grundar sig i enlighet med vad som anförts ovan på EU-lagstiftningen och således på den registeransvariges lagstadgade skyldighet. Registerföringen sker på det sätt som EU:s djurhälsoförfordning förutsätter, och till den del registerföringen omfattar behandling av personuppgifter är den allmänna dataskyddsförordningen tillämplig.

Registren enligt den lag som föreslås bli ändrad ingår i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, som innehåller närmare nationella bestämmelser om ändamålsbegränsning inom ramen för det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Hit hör bland annat uppgifter som gäller tillsynen över efterlevnaden av lagstiftningen och verkställighetsuppgifter i anslutning till främjandet av djurs hälsa och välbefinnande.

I artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Behandlingen av sådana uppgifter, såsom uppgifter om ras, etniskt ursprung och hälsa är förbjuden, med vissa undantag. I registret över hästdjur införs inte uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter.

12.4 Hemfrid

Befogenhetsbestämmelserna i det föreslagna 27 § 2 mom., som gäller inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur, har samband med 10 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket vars och ens privatliv, heder och hemfrid är tryggade.

Enligt artikel 5.1 h i kontrollförordningen ska det säkerställas att den behöriga myndighetens personal har tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation. I artikel 14 i kontrollförordningen anges vad som ska granskas vid en kontroll, såsom transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar. Enligt artikel 15 ska aktörerna på begäran ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till bland annat aktörens lokaler, omgivningar och till exempel aktörens datoriserade informationshanteringssystem.

Enligt grundlagsutskottets vedertagna tolkning omfattar den i grundlagen skyddade hemfriden i princip alla slag av utrymmen som används för boende av permanent natur (se t.ex. GrUU 12/2019 rd, s. 5, GrUU 43/2010 rd, s. 2/I, GrUU 40/2010 rd, s. 4/I, GrUU 18/2010 rd, GrUU 49/2005 rd, s. 3/II och GrUU 16/2004 rd), och således även till exempel en näringsidkares utrymmen som finns i hans eller hennes bostad.

Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Denna begränsningsklausul i 10 § 3 mom. i grundlagen förutsätter förutom att det genom lag föreskrivs om åtgärder som ingriper i hemfriden också att begränsningsgrunden är godtagbar. Som det konstateras i grundlagen kan en godtagbar grund för åtgärder som ingriper i hemfriden enligt 10 § 3 mom. endast vara att de grundläggande fri- och rättigheterna ska tryggas eller att ett brott ska utredas.

Grundlagsutskottet har ansett att åtgärder som går in på hemfridsskyddade områden är godtagbara för att utreda brott, om åtgärden hänger samman med en konkret och specificerad anledning att misstänka att ett lagbrott har skett eller kommer att ske (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s.11, GrUU 18/2010 rd och GrUU 44/2002 rd, s. 2). Således uppfylls kravet även när det gäller sådana åtgärder som vidtas med anledning av en konkret, specificerad misstanke om brott, även om brottet ännu inte har hunnit begås (GrUU 2/1996 rd). I det sammanhanget är det värt att notera att det uttryckligen krävs att brottsmisstanken är konkret och specificerad. Ett allmänt brottsbekämpningssyfte uppfyller inte detta krav.

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att brottsmisstankarna ska vara av sådan art att gärningen kunde leda till fängelse. Grundlagsutskottet har ansett att ingrepp i hemfriden för utredning av förseelser som är föga klandervärda inte motiveras av ett tungt vägande behov och uppfyller således inte proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet (se t.ex. GrUU 40/2002 rd, s. 2 och GrUU 69/2002 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har däremot i sin nyare praxis åtminstone i vissa fall ansett att inspektioner också kan tillåtas om det finns grundad anledning att misstänka sådana straffbara förseelser som allra högst ger ett bötestraff. Rätten att genomföra inspektion har kunnat kopplas ihop förutom med straffrättsligt straff också med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (se t.ex. GrUU 7/2004 rd, s. 2/II, GrUU 40/2010 rd, s. 3). Utskottet har i dessa fall vid sin proportionalitetsbedömning fäst vikt vid bland annat inspektioner för kontroll av hur offentliga medel används (GrUU 69/2002 rd, s. 2–3), inspektioner av lokaler som befinner sig i näringsidkarens bostad (GrUU 69/2002 rd, s. 2/I) och vid att det är fråga om en administrativ påföljdsavgift av straffkaraktär (GrUU 40/2010 rd, s. 3–4/I). När det gäller bestämmelser som ingriper i hemfriden har grundlagsutskottet i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) ansett att en förutsättning för vanlig lagstiftningsordning är att det av lagbestämmelserna ska framgå att en inspektion får förrättas i en bostad endast om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen.

Grundlagsutskottet har ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden ska ha ett klart och tillräckligt nära samband med en bestämmelse om grundläggande fri- och rättigheter som tryggas enligt grundlagen, för att en sådan åtgärd ska vara nödvändig för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas. (GrUU 31/1998 rd, s. 2/I). (GrUU 6/2019 rd–GrUU 36/2019 rd, s. 3).

Grundlagsutskottet har bedömt inskränkningar i skyddet för hemfriden bland annat i samband med förslaget till en lag om ett system för identifiering av djur. Lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) har senare upphävts genom lagen om identifiering och registrering av djur. I grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 34/2009 rd, s. 3) anses det att i 10 § 3 mom. i grundlagen handlar bestämmelserna om att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna inte om att förhindra att djurens välbefinnande äventyras och därför kan förhindrande av att djurs välbefinnande äventyras inte ensamt motivera inspektioner i hemfridsskyddade lokaler.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande om lagen om djurvälstånd (GrUU 106/2022 rd, s. 4) att i den föreslagna bestämmelsen utsträcks inspektionsbefogenheten på bred front också till situationer där det endast är fråga om gärningar eller försummelser som bestraffas med böter. Grundlagsutskottet konstaterade också att den föreslagna inspektionsbefogenheten på hemfridsskyddade områden till stora delar gäller gärningar eller försummelser i samband med behandling, skötsel och djurhållningsplatser, som enligt grundlagsutskottet inte uppfyller proportionalitetskravet för en sådan inspektionsbehörighet. Enligt utlåtandet bör tröskeln för inspektioner höjas, till exempel genom att begränsa inspektionsrätten till situationer där det

finns anledning att misstänka en väsentlig eller allvarlig överträdelse av bestämmelserna om djurens behandling, skötsel eller djurhållningsplats på ett sätt som är straffbart enligt lag.

Utöver begränsningsgrundens godtagbarhet förutsätter 10 § 3 mom. i grundlagen att en åtgärd som ingriper i hemfriden också är nödvändig (GrUB 25/1994 rd, s. 8). Grundlagsutskottet har ofta framhållit att formuleringen i 10 § 3 mom. i grundlagen är absolut i den meningen att inspektioner i hemfridsskyddade lokaler måste vara kopplade till ett nödvändighetskrav. I den meningen är grundlagsutskottets utlåtandep Praxis etablerad (se t.ex. GrUU 54/2014 rd, s. 3/I–II och de utlåtanden som nämns där). Befogenheterna att vidta åtgärder anses nödvändiga, om de uppgifter eller omständigheter som eftersträvas med åtgärderna inte kan uppnås genom metoder som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 6/1998 rd). Grundlagsutskottet har även upprepade gånger förutsatt att det i befogenhetsbestämmelserna skrivs in att inspektioner i till exempel bostäder bara får förrättas om det är nödvändigt för att utreda de frågor som inspektionen avser (se t.ex. GrUU 54/2014 rd, s. 3/I–II och de utlåtanden det hänvisas till där). Enligt det föreslagna 27 § 2 mom. i lagen om identifiering och registrering av djur får en myndighet utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett brott på vilket kan följa fängelse eller till ett i 38 § avsett brott för vilket bötesstraff kan utdömas. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtandep Praxis (GrUU 106/2022 rd, s. 4–5) förutsätts det i fortsättningen också att en misstänkt gärning för vilken bötesstraff kan utdömas kan medföra *allvarlig* fara för människors eller djurs hälsa, vilket innebär en högre tröskel för att ingripa i hemfridsskyddet vid misstanke om en gärning för vilken bötesstraff kan utdömas.

I fråga om utredning av brott är det i bestämmelsen fråga om en konkret och specifik brottsmisstanke. Den föreslagna rätten att utföra inspektioner kan, om de övriga villkor som anges i momentet uppfylls, föreligga endast när det finns ett konkret och specificerat skäl att misstänka att det har eller kommer att ske ett brott mot lagen (GrUU 18/2010 rd s. 7). Rätten att utföra inspektion är i lagen bunden till de skyddsintressen som hänför sig till den rätt till liv som tryggas i 7 §, det egendomsskydd som tryggas i 15 §, det allmännas skyldighet att främja hälsa enligt 19 § och den grundläggande miljörättigheten i 20 § i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan de åtgärder som ingriper i hemfriden och som föreslås i 27 § 2 mom. i lagen om identifiering och registrering av djur anses nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas i enlighet med 10 § 3 mom. i grundlagen.

12.5 Administrativa påföljdsavgifter

Påföljdsavgiften inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § i lagförslaget utsträcks till att gälla fall där aktören försummar sin skyldighet att göra de anmälningar till registret som föreskrivs höra till aktörens ansvar.

Grundlagsutskottets vedertagna tolkning (GrUU 9/2012 rd, s. 2) är att en administrativ påföljdsavgift med avseende på 81 § i grundlagen varken är en skatt eller en avgift, utan en administrativ påföljd av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. Utskottet har i sak jämställt ekonomiska påföljder av straffkaraktär med straffrättsliga påföljder (GrUU 28/2014 rd s. 2/II, GrUU 57/2010 rd, GrUU 4/2001 rd, GrUU 32/2005 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att påförandet av administrativa påföljder innebär betydande utövning av offentlig makt (t.ex. GrUU 12/2019 rd, s. 8 och GrUU 10/2016 rd, s. 7). Med beaktande av 124 § i grundlagen kan därför ingen annan än en myndighet ges behörighet att

påföra påföljdsavgift. Den påföljdsavgift som föreslås i lagen påförs av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen.

Eftersom påförandet av en administrativ påföljdsavgift innebär utövning av offentlig makt, ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder anges i lag i enlighet med 2 § 3 mom. i grundlagen (GrUU 10/2016 rd). I lag ska det exakt och tydligt föreskrivas om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens belopp samt om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för verkställigheten av lagen (GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Dessutom har grundlagsutskottet ansett att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen, som framgår av grundlagens 8 §, inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte åsidosättas i ett sådant sammanhang.

Den föreslagna 36 § innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för betalningsskyldigheten och påföljdsavgiftens storlek liksom även om rättsskyddet för den betalningsskyldige och verkställigheten av påföljdsavgiften och preskriptionen av verkställigheten. Enligt paragrafen ska det vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek tas hänsyn till förfarandets art, omfattning, skadlighet och hur ofta förfarandet upprepas. Avgift behöver inte påföras eller avgift kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta försummelsen upprepas, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet. Avgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. Påföljdsavgiften verkställs med iakttagande av lagen om verkställighet av böter (672/2002). Den behöriga myndighetens beslut om en administrativ påföljdsavgift är verkställbart när det har vunnit laga kraft.

Syftet med den påföljdsavgift som avses i paragrafen är att förebygga överträdelse av bestämmelserna om spårbarhet av djur. På så sätt strävar man efter att eliminera och minska de risker som bland annat djursjukdomar medför för människors och djurs hälsa. Detta gäller också förslaget att utvidga paragrafen till att omfatta försummelse att göra registeranmälan, eftersom spårbarhet inte uppnås och människors eller djurs hälsa i princip äventyras, om djur inte har anmälts till registret. Av ovannämnda orsaker är syftet kopplat till det allmännas skyldighet att främja hälsa enligt 19 § 3 mom. i grundlagen och till den grundläggande rättigheten till miljö enligt 20 § i grundlagen. Det finns således ett tungt vägande samhälleligt behov och en med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbar grund för bestämmelserna om påföljdsavgift. I regel krävs inga utredningsmässiga metoder för att bevisa sådana brott som tillämpningen av avgift omfattar.

Trots att kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen, som framgår av grundlagens 8 §, inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på regleringens exakthet ändå inte åsidosättas i ett sådant sammanhang (se t.ex. GrUU 9/2018 rd, s. 3, GrUU 14/2013 rd, GrUU 17/2012 rd, GrUU 9/2012 rd, s. 2, GrUU 57/2010 rd, s. 2). Formuleringen i den föreslagna bestämmelsen om brister i registreringen är noggrant avgränsad. Bestämmelserna ska också uppfylla proportionalitetskraven i fråga om påföljderna (se till exempel GrUU 28/2014 rd och GrUU 15/2014 rd). Den föreslagna ändringen uppfyller proportionalitetskravet. Förslaget i 36 § ger rum för prövning av påföljdsavgiftens storlek (300–5000 euro), och vid bedömningen av avgiftens storlek beaktas förfarandets art, omfattning, skadlighet och hur ofta förfarandet upprepas. När det är fråga om en ringa gärning behöver avgift inte påföras, om det med beaktande av omständigheterna är skäligt. Grundlagsutskottet har vid behandlingen av administrativa påföljder av straffkaraktär fäst vikt vid den så kallade *ne bis in idem*-regeln som ingår i artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till Europakonventionen. Regelen säger att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan har blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och

rättegångsordningen i denna stat (GrUU 9/2012 rd). Påföljdsbestämmelser ska då tolkas i överensstämmelse med skyddet mot självinkriminering med beaktande av bland annat Europadomstolens rättspraxis. Skyddet mot självinkriminering är ett av kriterierna för en rättvis rättegång på det sätt som avses i 21 § i grundlagen (se GrUU 39/2014 rd, s. 4/I och RP 309/1993 rd, s. 78/II). Förbudet mot dubbel straffbarhet har beaktats i 36 § 4 mom.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom EU:s djurhälsöförordning och kontrollförordningen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om identifiering och registrering av djur

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) 1 § 2 mom., 8 § 1 mom., 11 § 3 mom., 12 och 15 §, 18 § 1 mom. 1 punkten, 26 § 2 mom., 27 § 2 mom., 33 § 4 mom., 35 § 1 mom., 36 § 1 mom. 3 punkten och 36 § 3 mom., samt
fogas till lagen en ny 27 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas också på identifiering och registrering av sällskapsdjur enligt definitionen i artikel 4.11 i EU:s djurhälsoförordning och av andra djur av samma art, nedan *sällskapsdjur*.

8 §

Allmänna krav på identifiering av djur

En aktör ansvarar för att identifiera djur som aktören äger eller innehar i enlighet med 9–14 §. En aktör ansvarar för att till registret anmäla de uppgifter om i 9–12 § avsedda djur som anges i denna lag och i EU:s djurhälsoförordning. Bestämmelser om aktörens och sällskapsdjurshållarens ansvar i fråga om identifiering av sällskapsdjur och anmälan av uppgifter finns i 15 §.

11 §

Identifiering av svin

Dessutom ska ett svin alltid innan det överläts till slakttransport märkas genom att avgångsanläggningens märkningskod tatueras på mitten av ryggen åtminstone på ena sidan av mittlinjen eller genom att djuret förses med ett öronmärke, av vilket avgångsanläggningens djurhållningsplatssignum framgår (*slaktmärkning*). Slaktmärkningen ska kunna avläsas. Om djuret överläts till slakttransport direkt från födelseanläggningen eller anläggningen i en godkänd produktionskedja inom nio månader från födseln, räcker det med att djuret förses enbart med slaktmärkning. Godkännande av produktionskedjor enligt EU:s djurhälsoförordning ska sökas hos Livsmedelsverket. Livsmedelsverket för en förteckning över de produktionskedjor som verket godkänt. På återkallande av godkännande tillämpas vad som i 34 § i denna lag föreskrivs om återkallande av registrering.

12 §

Identifiering av hästdjur

Hästdjur märks med ett mikrochip som innehåller djurets identitetskod.

Märkning av hästdjur med ett mikrochip får utföras av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000). Livsmedelsverket kan dessutom på ansökan bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. På återkallande av bemyndigande tillämpas vad som i 34 § i denna lag föreskrivs om återkallande av registrering.

Hästdjur identifieras dessutom med den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid och som avses i artikel 65 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur. Identitetshandlingen utfärdas av Livsmedelsverket eller av en aktör som verket med stöd av 26 § 2 mom. i denna lag har bemyndigat att utföra uppdraget.

Bestämmelser om tidsfristen för ansökan om den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av hästdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Identifiering av sällskapsdjur

Innehavaren av en hund ansvarar för att djuret märks med ett mikrochip som innehåller en unik identitetskod. Innehavaren av en hund ska dessutom till det register som avses i 30 § eller till Livsmedelsverket för anteckning i registret anmäla innehavarens namn, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer, utdelningsadress, e-postadress och telefonnummer, identitetskoden i mikrochipet och datum för implantering av chipet, övriga identifieringsuppgifter om hunden samt det land där hunden är född, om det är ett annat än Finland. Innehavaren av en hund ska också anmäla ändringar i de uppgifter som anmälts till registret. Närmare bestämmelser om identifieringsmetoder, förvaring av uppgifterna i identitetshandlingar samt om de uppgifter som ska anmälas till registret och om tidsfristerna för anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Märkning av hundar, katter och illrar med ett mikrochip får utföras av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket. Livsmedelsverket kan dessutom på ansökan bemyndiga någon annan sammanslutning att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. Livsmedelsverket får en förteckning över de sammanslutningar som är behöriga att utföra märkning av hundar med mikrochip. På återkallande av bemyndigande tillämpas vad som i 34 § i denna lag föreskrivs om återkallande av registrering.

18 §

Identitetshandlingar för vissa djur vid förflyttning till en annan medlemsstat

Vid förflyttning av djur mellan medlemsstater ska djuren åtföljas av en identitetshandling eller ett förflyttningsdokument som visar att de uppfyller kriterierna för att få förflyttas, enligt följande:

1) hundar, katter och illrar av en i artikel 71 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur avsedd identitetshandling som utfärdats av en godkänd veterinär och som i Finland får utfärdas av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket; på dem som utfärdar identitetshandlingar tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utfärdar identitetshandlingar,

26 §

Delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter

Livsmedelsverket får i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsförordning bemyndiga ett annat organ eller en fysisk person att utfärda identitetshandlingar för djur och utforma mallar i enlighet med artikel 110.1 i EU:s djurhälsförordning. Livsmedelsverket kan dessutom på basis av avtal bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet att föra ett sådant register över hästdjur som avses i 30 § i denna lag, varvid 5 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021) inte tillämpas på registret. Bemyndigandet förutsätter att villkoren i artikel 31 i kontrollförordningen uppfylls.

27 §

Rätt att utföra inspektioner

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion utföras endast av den behöriga myndigheten. En inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett brott på vilket kan följa fängelse eller till ett sådant brott mot denna lag som avses i 38 § och som kan medföra allvarlig fara för människors eller djurs hälsa.

27 a §

Myndigheternas åtgärder med anledning av förfarande som strider mot bestämmelserna om identifiering och registrering av djur

Om bestämmelserna om identifiering och registrering av djur inte har följts, ska tillsynsmyndigheten vidta sådana åtgärder som behövs för att säkerställa bestämmelsernas efterlevnad.

Myndigheten kan uppmana den som överträder bestämmelserna om identifiering eller registrering av djur att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. Om den upptäckta överträdelsen är ringa och missförhållandet kan undanröjas i samband med inspektionen eller utan att ny inspektion

förutsätts, behöver tillsynsmyndigheten inte vidta åtgärder för att väcka ett förvaltningstvångsärende enligt 6 kap.

Tillsynsmyndigheten ska övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende följs.

33 §

Begränsning, förbud och andra administrativa åtgärder

Meddelande av ett förbud eller en begränsning eller vidtagande av någon annan administrativ åtgärd förutsätter att aktören trots uppmaning från myndigheten inte inom utsatt tid har avhjälpt bristen. Den behöriga myndigheten ska återkalla en begränsning, ett förbud eller någon annan administrativ åtgärd som den meddelat genast när det på basis av en utredning kan säkerställas att missförhållandet har avhjälpts och att förpliktelserna iakttas. Den myndighet som har utfört inspektionen kan meddela ett förbud eller en begränsning som avses i 2 mom. och Livsmedelsverket kan meddela ett förbud som avses i 3 mom. temporärt utan uppmaning, om det är nödvändigt på grund av en omedelbar fara för människors eller djurs hälsa. Ett temporärt förbud eller en temporär begränsning gäller tills dess att den myndighet som fattat ett interimistiskt beslut meddelar ett slutligt avgörande i ärendet. Den myndighet som fattat beslutet om ett temporärt förbud eller en temporär begränsning ska se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

35 §

Vite och hot om tvångsutförande

Livsmedelsverket, livskraftscentralen, kommunalveterinären och Tullen kan förena ett föreläggande, en begränsning, förbud eller någon annan administrativ åtgärd som de meddelat med stöd av 32 och 33 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad. Livsmedelsverket kan dessutom förena en motsvarande administrativ åtgärd som en kommunalveterinär meddelat med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad, om kommunalveterinären begär handräckning i ärendet.

36 §

Påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur

Livsmedelsverket och livskraftscentralen kan påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom tillsynen över identifiering och registrering av djur, om någon

3) försummar identifieringsskyldigheten enligt 8–15 § eller skyldigheten att anmäla de uppgifter som krävs till registret enligt 15 § 1 mom. eller artiklarna 112–115 i EU:s djurhälsoförordning,

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgift behöver inte påföras eller avgift kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta försummelsen upprepats, försummelsens

planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En i 12 § 2 mom. i denna lag avsedd person som utför märkning av hästar med mikrochip och som inte är veterinär ska ha ett i det momentet avsett bemyndigande inom sex månader från denna lags ikraftträdande. En i 15 § 2 mom. i denna lag avsedd person som utför märkning av sällskapsdjur med mikrochip och som inte är veterinär ska ha ett i det momentet avsett bemyndigande senast från och med den 1 januari 2028.

Helsingfors den 9 april 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Lag

om ändring av lagen om identifiering och registrering av djur

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) 1 § 2 mom., 8 § 1 mom., 11 § 3 mom., 12 och 15 §, 18 § 1 mom. 1 punkten, 26 § 2 mom., 27 § 2 mom., 33 § 4 mom., 35 § 1 mom., 36 § 1 mom. 3 punkten och 36 § 3 mom., samt
fogas till lagen en ny 27 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas också på identifiering och registrering av sällskapsdjur.

8 §

Allmänna krav på identifiering av djur

En aktör ansvarar för att identifiera *och märka* djur som han eller hon äger eller innehar med ett fysiskt identifieringsmärke med iakttagande av vad som föreskrivs i denna lag, i EU:s djurhälsoförförordning och med stöd av dem.

11 §

Identifiering av svin

Dessutom ska ett svin alltid innan det överläts till slakttransport märkas genom att avgångsanläggningens märkningskod tatueras

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas också på identifiering och registrering av sällskapsdjur *enligt definitionen i artikel 4.11 i EU:s djurhälsoförförordning och av andra djur av samma art, nedan **sällskapsdjur***.

8 §

Allmänna krav på identifiering av djur

En aktör ansvarar för att identifiera djur som *aktören äger eller innehar i enlighet med 9–14 §. En aktör ansvarar för att till registret anmäla de uppgifter om i 9–12 § avsedda djur som anges i denna lag och i EU:s djurhälsoförförordning. Bestämmelser om aktörens och sällskapsdjurshållarens ansvar i fråga om identifiering av sällskapsdjur och anmälan av uppgifter finns i 15 §.*

11 §

Identifiering av svin

Dessutom ska ett svin alltid innan det överläts till slakttransport märkas genom att avgångsanläggningens märkningskod tatueras

Gällande lydelse

på mitten av ryggen eller på bägge sidor, på vardera sidan av mittlinjen (*slaktmärkning*). Om djuret överläts till slakttransport direkt från födelseanläggningen eller anläggningen i en godkänd produktionskedja inom nio månader från födseln, är det dock tillräckligt att djuret förses enbart med slaktmärkning. Livsmedelsverket för en förteckning över de produktionskedjor som verket godkännt.

Föreslagen lydelse

på mitten av ryggen *åtminstone på ena sidan av mittlinjen eller genom att djuret förses med ett örönärke, av vilket avgångsanläggningens djurhållningsplatssignum framgår (slaktmärkning)*. Slaktmärkningen ska kunna avläsas. Om djuret överläts till slakttransport direkt från födelseanläggningen eller anläggningen i en godkänd produktionskedja inom nio månader från födseln, räcker det med att djuret förses enbart med slaktmärkning. Godkännande av produktionskedjor enligt EU:s djurhälsoföreskrifter ska sökas hos Livsmedelsverket. Livsmedelsverket för en förteckning över de produktionskedjor som verket godkännt. På återkallande av godkännande tillämpas vad som i 34 § i denna lag föreskrivs om återkallande av registrering.

12 §

Identifiering av hästdjur

Hästdjur märks med ett chipp som innehåller djurets identitetskod och identifieras dessutom med den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid och som avses i artikel 65 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur. Identitetshandlingen utfärdas av Livsmedelsverket eller av en aktör som verket med stöd av 26 § 2 mom. bemyndigat att utföra uppdraget.

12 §

Identifiering av hästdjur

Hästdjur märks med ett mikrochip som innehåller djurets identitetskod.

Märkning av hästdjur med ett mikrochip får utföras av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000). Livsmedelsverket kan dessutom på ansökan bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och

Gällande lydelse

Bestämmelser om tidsfristen för ansökan om den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av hästdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Identifiering av sällskapsdjur

Bestämmelser om märkning av sällskapsdjur med ett identifieringsmärke och om registeranmälan för respektive art av sällskapsdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om metoder för identifiering av sällskapsdjur och bevaring av de uppgifter som finns i identitetshandlingar samt om vilka uppgifter som ska anmälas till registret utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Föreslagen lydelse

företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. På återkallande av bemyndigande tillämpas vad som i 34 § i denna lag föreskrivs om återkallande av registrering.

Hästdjur identifieras dessutom med den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid och som avses i artikel 65 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur. Identitetshandlingen utfärdas av Livsmedelsverket eller av en aktör som verket med stöd av 26 § 2 mom. i denna lag har bemyndigat att utföra uppdraget.

Bestämmelser om tidsfristen för ansökan om den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av hästdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Identifiering av sällskapsdjur

Innehavaren av en hund ansvarar för att djuret märks med ett mikrochip som innehåller en unik identitetskod. Innehavaren av en hund ska dessutom till det register som avses i 30 § eller till Livsmedelsverket för anteckning i registret anmäla innehavarens namn, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer, utdelningsadress, e-postadress och telefonnummer, identitetskoden i mikrochipet och datum för implantering av chipet, övriga identifieringsuppgifter om hunden samt det land där hunden är född, om det är ett annat än Finland. Innehavaren av en hund ska också anmäla ändringar i de uppgifter som anmälts till registret. Närmare bestämmelser om identifieringsmetoder, förvaring av uppgifterna i identitetshandlingar samt om de uppgifter som ska anmälas till registret och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om tidsfristerna för anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Märkning av hundar, katter och illrar med ett mikrochip får utföras av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket. Livsmedelsverket kan dessutom på ansökan bemyndiga någon annan sammanslutning att utföra märkning med mikrochip, om de personer som handlar för sammanslutningens räkning har den kompetens som lagstiftningen om djurvälstånd förutsätter. Av ansökan ska framgå sökandens kontaktuppgifter och företags- och organisationsnummer samt en redogörelse för kompetensen hos de personer som för sammanslutningens räkning utför identifieringsmärkning. Livsmedelsverket för en förteckning över de sammanslutningar som är behöriga att utföra märkning av hundar med mikrochip. På återkallande av bemyndigande tillämpas vad som i 34 § i denna lag föreskrivs om återkallande av registrering.

18 §

Identitetshandlingar för vissa djur vid förflyttning till en annan medlemsstat

Vid förflyttning av djur mellan medlemsstater ska djuren åtföljas av en identitetshandling eller ett förflyttningsdokument som visar att de uppfyller kriterierna för att få förflyttas, enligt följande:

1) hundar, katter och illrar av en identitetshandling som utfärdats av en veterinär och som avses i artikel 71 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur,

18 §

Identitetshandlingar för vissa djur vid förflyttning till en annan medlemsstat

Vid förflyttning av djur mellan medlemsstater ska djuren åtföljas av en identitetshandling eller ett förflyttningsdokument som visar att de uppfyller kriterierna för att få förflyttas, enligt följande:

1) hundar, katter och illrar av en i artikel 71 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur avsedd identitetshandling som utfärdats av en godkänd veterinär och som i Finland får utfärdas av sådana utövare av veterinäryrket som avses i lagen om utövning av veterinäryrket; på dem som utfärdar identitetshandlingar tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utfärdar identitetshandlingar,

Gällande lydelse

26 §

Delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter

Livsmedelsverket får i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförordning bemyndiga ett organ eller en fysisk person att identifiera ett djur och utfärda en identitetshandling för djuret.

27 §

Rätt att utföra inspektioner

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion utföras endast av den behöriga myndigheten. En inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett sådant brott mot denna lag som avses i 38 § och som kan medföra fara för människors eller djurs hälsa, *djurs välbefinnande eller livsmedelssäkerheten*.

(ny)

Föreslagen lydelse

26 §

Delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter

Livsmedelsverket får i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförordning bemyndiga ett *annat* organ eller en fysisk person att *utfärda identitetshandlingar för djur och utforma mallar i enlighet med artikel 110.1 i EU:s djurhälsoförordning*. Livsmedelsverket kan dessutom på basis av avtal bemyndiga en stambokförande sammanslutning som godkänts i enlighet med 3 § i lagen om djuravelsverksamhet att föra ett sådant register över hästdjur som avses i 30 § i denna lag, varvid 5 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021) inte tillämpas på registret. Bemyndigandet förutsätter att villkoren i artikel 31 i kontrollförordningen uppfylls.

27 §

Rätt att utföra inspektioner

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion utföras endast av den behöriga myndigheten. En inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett *brott på vilket kan följa fängelse eller* till ett sådant brott mot denna lag som avses i 38 § och som kan medföra *allvarlig* fara för människors eller djurs hälsa.

27 a §

Myndigheternas åtgärder med anledning av förfarande som strider mot bestämmelserna om identifiering och registrering av djur

Om bestämmelserna om identifiering och registrering av djur inte har följts, ska

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillsynsmyndigheten vidta sådana åtgärder som behövs för att säkerställa bestämmelsernas efterlevnad.

Myndigheten kan uppmana den som överträder bestämmelserna om identifiering eller registrering av djur att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en utsatt tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. Om den upptäckta överträdelsen är ringa och missförhållandet kan undanröjas i samband med inspektionen eller utan att ny inspektion förutsätts, behöver tillsynsmyndigheten inte vidta åtgärder för att väcka ett förvaltningstvångsärende enligt 6 kap.

Tillsynsmyndigheten ska övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende följs.

33 §

Begränsning, förbud och andra administrativa åtgärder

Meddelande av ett förbud eller en begränsning eller vidtagande av någon annan administrativ åtgärd förutsätter att aktören trots uppmaning från myndigheten inte inom utsatt tid har avhjälpt bristen. Den behöriga myndigheten ska återkalla en begränsning, ett förbud eller någon annan administrativ åtgärd som den meddelat genast när det på basis av en utredning kan säkerställas att missförhållandet har avhjälpts och att förpliktelserna iakttas.

33 §

Begränsning, förbud och andra administrativa åtgärder

Meddelande av ett förbud eller en begränsning eller vidtagande av någon annan administrativ åtgärd förutsätter att aktören trots uppmaning från myndigheten inte inom utsatt tid har avhjälpt bristen. Den behöriga myndigheten ska återkalla en begränsning, ett förbud eller någon annan administrativ åtgärd som den meddelat genast när det på basis av en utredning kan säkerställas att missförhållandet har avhjälpts och att förpliktelserna iakttas. *Den myndighet som har utfört inspektionen kan meddela ett förbud eller en begränsning som avses i 2 mom. och Livsmedelsverket kan meddela ett förbud som avses i 3 mom. temporärt utan uppmaning, om det är nödvändigt på grund av en omedelbar fara för människors eller djurs hälsa. Ett temporärt förbud eller en temporär begränsning gäller tills dess att den myndighet som fattat ett interimistiskt beslut meddelar ett slutligt avgörande i ärendet. Den myndighet som fattat beslutet om ett temporärt förbud eller en temporär begränsning ska se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Vite och hot om tvångsutförande

Den behöriga myndigheten kan förena ett föreläggande, en begränsning, förbud eller någon annan administrativ åtgärd som den meddelat med stöd av 32 och 33 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försummliges bekostnad.

35 §

Vite och hot om tvångsutförande

Livsmedelsverket, livskraftscentralen, kommunalveterinären och Tullen kan förena ett föreläggande, en begränsning, förbud eller någon annan administrativ åtgärd som de meddelat med stöd av 32 och 33 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försummliges bekostnad. Livsmedelsverket kan dessutom förena en motsvarande administrativ åtgärd som en kommunalveterinär meddelat med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försummliges bekostnad, om kommunalveterinären begär handräckning i ärendet.

36 §

Påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur

Livsmedelsverket och livskraftscentralen kan påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom tillsynen över identifiering och registrering av djur, om någon

36 §

Påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur

Livsmedelsverket och livskraftscentralen kan påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom tillsynen över identifiering och registrering av djur, om någon

3) försummar skyldigheten enligt 8–15 § att märka djur,

3) försummar *identifieringsskyldigheten* enligt 8–15 § *eller skyldigheten att anmäla de uppgifter som krävs till registret enligt 15 § 1 mom. eller artiklarna 112–115 i EU:s djurhälsoförordning,*

Vid bedömning av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta försummelsen upprepats, försummelsens planmässighet och

Vid *bedömningen* av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgift behöver inte påföras eller *avgift* kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta försummelsen upprepats, försummelsens planmässighet och

Gällande lydelse

andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet. *Påföljdsavgiften ska betalas till staten.*

Föreslagen lydelse

andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet.

Denna lag träder i kraft den 20 .
En i 12 § 2 mom. i denna lag avsedd person som utför märkning av hästar med mikrochip och som inte är veterinär ska ha ett i det momentet avsett bemyndigande inom sex månader från denna lags ikraftträdande. En i 15 § 2 mom. i denna lag avsedd person som utför märkning av sällskapsdjur med mikrochip och som inte är veterinär ska ha ett i det momentet avsett bemyndigande senast från och med den 1 januari 2028.
